

รายงานการศึกษาดูงาน การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงาน เครือข่ายแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย

โดย

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานการศึกษาดูงาน
การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงาน
เครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์
ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย

โดย
สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 – 12
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 ได้ดำเนินโครงการวิจัย “การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย” เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และศึกษาเครือข่ายการประสานการดำเนินงาน ทั้งระดับนโยบาย ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและสตรีในประเทศไทย

ในการศึกษาวิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้มีกำหนดการศึกษาดูงานการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 13-15 มีนาคม 2560 จังหวัดระนอง ระหว่างวันที่ 24-26 เมษายน 2560 และจังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 5-7 มิถุนายน 2560 จึงได้จัดทำสรุปเป็นรูปเล่มเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และสามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้เป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เดชา สังขวรรณ ที่เป็นพี่ปรึกษาในการดำเนินงานโครงการในหลายๆด้าน ทั้งด้านการประสานงานและการอำนวยความสะดวกในด้านสถานที่ทำให้โครงการทำให้การศึกษาวิจัยและการศึกษาดูงานครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ตามที่มุ่งหวัง

คณะผู้วิจัย

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาสถานการณ์การทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขการค้ามนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และศึกษาเครือข่ายการประสานการดำเนินงาน ทั้งระดับนโยบาย ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการในการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและสตรีในประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลมาปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย ตามโครงการวิจัย “การสร้างและพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ที่เหยื่อเป็นเด็กและสตรีในประเทศไทย” โดยศึกษาสถานการณ์การทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 13-15 มีนาคม 2560 จังหวัดระนอง ระหว่างวันที่ 24-26 เมษายน 2560 และจังหวัดชลบุรี ระหว่างวันที่ 5-7 มิถุนายน 2560

ผลการศึกษาดูงาน สรุปได้ดังนี้

การค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของมนุษย์ เป็นปัญหาเรื้อรังอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย และยังไม่สามารถขจัดให้หมดไปได้อย่างเด็ดขาด แม้ว่ารัฐจะมีนโยบาย และมาตรการต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่กลับปรากฏว่าปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งการบังคับค้าบริการทางเพศ การบังคับใช้แรงงาน ปัญหาดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และยังถูกซ้ำเติมด้วยปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาที่มีความต้องการแสวงหาที่อยู่อาศัยใหม่ทดแทนดินแดนมาตุภูมิที่ตนเองไม่อาจอาศัยอยู่ได้ รวมไปถึงต้องการโอกาสในชีวิตที่ดีกว่า จนกลายเป็นช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านต่างๆ และกลายเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในที่สุด โดยรูปแบบการค้ามนุษย์ในประเทศไทยมีสถานเป็นทั้งประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับบริการค้ามนุษย์ทั้งหญิง ชาย และเด็ก เพื่อการบังคับใช้แรงงาน และการบังคับค้าบริการทางเพศ โดยเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่พบมากในประเทศไทยนั้น มักเป็นผู้ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกบังคับ ชูเชื้อ หรือล่อลวงมา เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ด้านแรงงาน หรือในธุรกิจทางเพศ เหยื่อที่ถูกการบังคับใช้แรงงานในประเทศไทยพบมากในอุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับประมง อุตสาหกรรมเสื้อผ้าราคาถูก โรงงานต่างๆ และแรงงานรับใช้ในบ้าน และยังมีบางรายที่ถูกบังคับให้ขอทานเมื่อพิจารณาเหตุของการจ้างแรงงานที่นำไปสู่การค้ามนุษย์นั้น ประกอบด้วยปัจจัยด้านความต้องการการจ้างแรงงาน ได้แก่ 1) ค่าจ้างแรงงาน 2) การควบคุมดูแลแรงงาน ส่วนปัจจัยทางด้านความต้องการทำงานของแรงงานต่างด้าว ได้แก่ 1) ความยากจน 2) การขาดโอกาสทางการศึกษา 3) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว 4) การแบ่งแยกทางเพศ 5) สงครามและความไม่สงบภายในประเทศ 6) วัฒนธรรม และค่านิยม สำหรับสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน จากความพยายามในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐไทย รวมทั้งองค์การภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ แม้ว่าจะช่วยบรรเทาปัญหาการค้ามนุษย์ที่มีเหยื่อเป็นคนไทยให้ลดลง แต่กลับส่งผลให้ขบวนการค้ามนุษย์หันไปแสวงหาเหยื่อที่ลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศมาทดแทน ทั้งนี้ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับขบวนการค้ามนุษย์ในการนำเหยื่อจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาค้าในประเทศไทย โดยปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการค้าบริการทางเพศ ขอทาน แรงงานรับใช้ในบ้าน งานในภาคเกษตรกรรม งานปศุสัตว์ งานก่อสร้าง งานโรงงานทอผ้า รวมทั้งกิจการประมง ทั้งนี้ ปัญหาค้ามนุษย์ได้ขยายตัวจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามแหล่งที่มาได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) กลุ่มที่มาจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย 2) กลุ่มที่มาจากประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศจีน

และประเทศเวียดนาม 3) กลุ่มที่มาจากประเทศอื่นๆ โดยวิธีการหนึ่งที่เป็นที่นิยมกันคือการย้ายถิ่นเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีเศรษฐกิจที่ดีกว่านั้นคือประเทศไทย และสิ่งนี้เองที่กลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ย้ายถิ่นหลายคนได้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ภายใต้วัตถุประสงค์ต่างๆ กันไม่ว่าจะเป็นการค้าบริการทางเพศ การใช้แรงงาน และการขอทาน การข้ามพรมแดนกระทำโดยการลักลอบข้ามทางชายแดน รวมทั้งการเข้ามาโดยหลักเกณฑ์ผ่อนผันตามกฎหมาย แต่มีได้เดินทางกลับคืนสู่ประเทศของตนตามกำหนด หรืออาจจะอาศัยการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศไทย หรือใช้เอกสารปลอม (คิบัติ นพประเสริฐ : 11-13)

ในการศึกษาดูงานการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขการค้ามนุษย์ 3 พื้นที่ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดระนอง และจังหวัดชลบุรี

- จังหวัดเชียงรายมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และท้องถิ่น มีการดำเนินตามนโยบายการบูรณาการหน่วยงาน ข้อมูล ศักยภาพการประสานงานภาคีเครือข่าย การสร้างความเข้มแข็งของกลไกการประสานส่งต่อระดับพื้นที่ภายใต้แนวคิด One Home:บ้านเดียวกัน คูชานาไปกับการเร่งรัดการทำงานเชิงรุก มีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในการแก้ปัญหาระดับพื้นที่ ประสานงานหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ ตามระบบขั้นตอนของการประสานงาน และไม่เป็นทางการโดยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล โดยเฉพาะระหว่างองค์กรเอกชนด้วยกันนั้น การประสานงานจะสะดวกและคล่องตัวมากกว่า แต่ถ้าหากประสานหน่วยงานรัฐ อาจต้องใช้ระยะเวลาตามระเบียบขั้นตอน มีการทำงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น โดยพัฒนากระบวนการในการติดตามผลของเหยื่อค้ามนุษย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในพื้นที่ และมีการบูรณาการเครือข่ายระหว่างประเทศ มีศูนย์ประสานงานชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือ Border Cooperation Against Trafficking In Persons (BCATIP)

- จังหวัดระนองมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ในด้านการป้องกันมีชุดสายตรวจออกตรวจทางผ่านช่องทางธรรมชาติ การตรวจสถานประกอบการต่างๆ ตามช่วงระมคกวดล่างพร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ การออกตรวจเรือประมง การรณรงค์เรื่องการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ผ่านทางวิทยุเสียงตามสาย การมีเครือข่ายตาสับปะรด เครือข่ายภาคประชาสังคม มีการรณรงค์ให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์มีโอกาสและทางเลือกให้พ้นจากกระบวนการค้ามนุษย์ ในด้านการดำเนินคดี มีการแจ้งเบาะแสผ่านทางโทรศัพท์ ผู้ประกอบการส่วนมากจะเข้ามาที่สำนักงานเพื่อแจ้งผู้บังคับบัญชา ซึ่งมอบหมายภารกิจในการช่วยเหลือผ่านช่องทางไลน์ ในด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ สำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองประสานการทำงานร่วมกับสถานีคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดระนองเพื่อจัดหางานให้กับคนต่างด้าวที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และในด้านความร่วมมือที่สหวิชาชีพมีการออกตรวจสถานประกอบการเพื่อให้ความรู้เพื่อการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยมีการสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นเพื่อความร่วมมือ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา มีช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนเช่น Line กลุ่มที่สหวิชาชีพ Line กลุ่ม กอรมน. Lineกลุ่มควบคุมขอทาน ซึ่งมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สหวิชาชีพ และตำรวจเป็นสมาชิกใน Line กลุ่ม มีการประชุมทีมต่อเนื่อง เช่น ศูนย์ประสานงานชายแดนจังหวัดระนองมีการประชุมทุกเดือน

- จังหวัดชลบุรีมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ในด้านการป้องกัน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง พรบ. กฎหมาย และการช่วยเหลือ

การสร้างภูมิคุ้มกันแก่ อปท. ทีมสหวิชาชีพ ล่าม ผู้นำชุมชน วินมอเตอร์ไซด์ มีชุดปฏิบัติงานป้องกันระดับอำเภอ มีการประสานความร่วมมือกับทีมทุกระดับ มีบ้านแรกรับ เช่น มูลนิธิหลวงพ่อเรย์ มูลนิธิต่อมือ โดยมูลนิธิจะมีหน้าที่ค้นหากลุ่มเสี่ยงเพื่อเข้ารับบริการและให้การช่วยเหลือ มีการสร้างเครือข่ายชุมชนและครอบครัวเข้ามาช่วยเหลือ มีศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวจังหวัดชลบุรี มีศูนย์พิทักษ์เด็กเป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ผ่านการประสานงานจากเครือข่าย การแต่งตั้งชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับอำเภอ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี ได้จัดอบรมเผยแพร่ความรู้ตาม พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้เข้าใจระบบกฎหมาย วิธีการสอบสวนการดำเนินคดี แก่ผู้ที่ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกลุ่มเสี่ยง เพื่อสามารถป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ถูกล่อลวง ในด้านการดำเนินคดี ก่อนมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ขาดการคัดแยกเหยื่อเพราะตำรวจ ยังไม่มีความเข้าใจในรูปแบบของการค้ามนุษย์ เมื่อจับกุมเหยื่อที่ขอทานได้จะถูกดำเนินคดีฐานหลบหนีเข้าเมืองแล้วจะถูกส่งกลับภูมิลำเนา หลังมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พรบ.การค้ามนุษย์มากขึ้นสามารถคัดแยกเหยื่อได้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นส่งผลให้สามารถพิจารณาคัดแยกผู้เสียหายได้ง่ายขึ้น รวมถึงความร่วมมือของส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การทำหนังสือถึงอัยการจังหวัดชลบุรีในกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้พิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์กำหนดกรอบระยะเวลาให้ชัดเจน ในด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ มีการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์อย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างด้าว และในด้านความร่วมมือ เดิมมีการทำงานแบบโดดเดี่ยวขาดการบูรณาการกัน ตำรวจไม่กล้าที่จะดำเนินคดีเพราะไม่มีองค์ความรู้ยังไม่รู้ในเรื่องการค้ามนุษย์ หลังจากมี พรบ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้มีความร่วมมือการทำงานกันมากขึ้น

ทั้งนี้ ทั้ง 3 พื้นที่ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทยในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

1. การให้บทบาทของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์มากขึ้นเนื่องจากบทบาทของชุมชนยังมีน้อย และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์
2. มีความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ระดับสืบสวน สอบสวนและมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีการพัฒนาการทำงานของทีมสหวิชาชีพเพื่อการทำงานที่ต่อเนื่อง และมีการระบุดูแลผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานแต่ละครั้งให้ชัดเจนเนื่องจากผู้บริหารของหน่วยงานรัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยแต่ผู้ปฏิบัติยังคงเดิม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานและการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีกลไกในการเชื่อมโยงระบบการทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
5. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ชุมชนและสังคมเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ การสนับสนุนให้ชุมชนมีการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในชุมชนของตน โดยรัฐเป็นหน่วยงานที่เลี้ยงให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ องค์ความรู้ทางวิชาการในการขับเคลื่อน
6. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เช่น การจัดโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของแรงงานโดยต้องให้ความสำคัญกับทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ
7. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ทีมงานและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการขับเคลื่อนกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ ตลอดจนกระบวนการทำงานเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือเยียวยา

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นระบบ การจัดโครงการอบรมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถสื่อสารได้โดยตรงหรือพัฒนาบุคคลกรในการสื่อสาร หรือล่ามในพื้นที่

8. การสร้างกลไกทางกฎหมายทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ควรมีการออกกฎหมายที่ชัดเจน มีการดำเนินการมาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ลดช่องว่างทางกฎหมายที่เอื้อให้คนบางกลุ่มเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการค้ามนุษย์

9. การให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนเหล่านี้มีศักยภาพในการทำงานเชิงรุกถึงปัญหาได้ค่อนข้างดี มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ดังนั้นการสร้างภาคีความร่วมมือในการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน จึงสามารถเติมเต็มกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี

10. สร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์กับประชาชน และสร้างทัศนคติที่ดีไม่ให้เกิดเป็นผู้เสียหาย และผู้กระทำผิดในกระบวนการค้ามนุษย์ เช่น ดูแลแรงงานข้ามชาติในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ การเคารพผู้หญิงในฐานะมนุษย์มิใช่การมองในฐานะวัตถุทางเพศที่มีไว้ตอบสนองความต้องการของผู้ชายเพียงเท่านั้น การดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กตามกฎหมายเกี่ยวกับเด็กต่างๆ เป็นต้น

11. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำในการแก้ปัญหา

12. การจัดอบรมแก่ผู้ต้องหาค้ามนุษย์ (ต่างดาว) เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนจะเดินทางไปทำงาน ได้แก่ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างและสถานที่ทำงานก่อนตัดสินใจทำงาน ต้องเรียนรู้สิทธิ หน้าที่ แรงงาน จัดเก็บเอกสารสำคัญไว้กับตัวตลอดเวลา และให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

13. การจัดอบรมเรื่องกฎหมายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน ง่าย และรวดเร็ว ในการทำงาน

14. การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

15. การสร้างเครือข่ายที่เฝ้าระวังในพื้นที่

16. การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสาน คัดแยกผู้เสียหาย และการคุ้มครองช่วยเหลือ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ฉ
บริบทประเทศไทยต่อปัญหาการค้ามนุษย์	1
ข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย	1
การค้ามนุษย์ในประเทศไทย	2
จังหวัดเชียงราย	8
รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	9
เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	10
แนวทางในการพัฒนากระบวนการเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	21
ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	21
ข้อเสนอแนะ	22
จังหวัดระนอง	24
รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	25
เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	26
แนวทางในการพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	35
ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	35
จังหวัดชลบุรี	36
รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	37
เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	38
แนวทางในการพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์	46
ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน	46
การศึกษาและการนำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย	47
จังหวัดเชียงราย	47
จังหวัดระนอง	48
จังหวัดชลบุรี	49
บรรณานุกรม	50
รายชื่อนักวิจัย	51

บริบทประเทศไทยต่อปัญหาการค้ามนุษย์

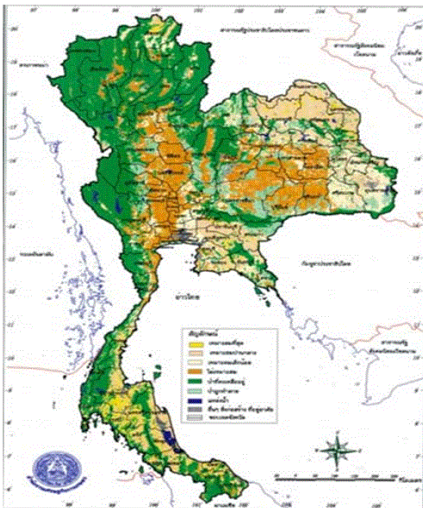
ข้อมูลทั่วไปของประเทศไทย

ขนาดและที่ตั้ง

ประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมด 513,115.020 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 198,953 ตารางไมล์ (มีขนาดใกล้เคียงกับประเทศฝรั่งเศส หรือมลรัฐเท็กซัสของสหรัฐอเมริกา) โดยตั้งอยู่ใจกลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีฐานะเสมือนประตูสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Gateway to Southeast Asia and the GMS : Greater Mekong Sub-Region) ประเทศไทยมีพรมแดนติดกับประเทศพม่าทางทิศตะวันตก มีพรมแดนติดกับประเทศลาวทางทิศเหนือ มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชาทางทิศตะวันออก และมีพรมแดนติดกับประเทศมาเลเซียทางทิศใต้ โดยความยาวจากจุดเหนือสุดและใต้สุดของประเทศมีระยะทาง 1,640 กิโลเมตร ในขณะที่ความกว้างจากจุดตะวันตกสุดไปถึงจุดตะวันออกสุดของประเทศมีระยะทาง 780 กิโลเมตร ทั้งนี้ประเทศไทยมีเวลาแตกต่างจากเวลามาตรฐานกรีนิช 7 ชั่วโมง

780 กิโลเมตร ทั้งนี้ประเทศไทยมีเวลาแตกต่าง

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมของประเทศไทยประกอบด้วย เทือกเขา ป่าไม้ เนินเขา ที่ราบสูง ที่ราบหุบเขา ที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำใหญ่หลายสาย ทะเลชายหาด และเกาะแก่งต่างๆ โดยประเทศไทยประกอบด้วย 76 จังหวัด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภูมิภาค (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ) ดังนี้

1. ภาคกลาง มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบ และบางจังหวัดติดทะเลอ่าวไทย รวม 25 จังหวัด
2. ภาคเหนือ มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา และหุบเขารวม 17 จังหวัด
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง รวม 20 จังหวัด
4. ภาคใต้ มีลักษณะภูมิประเทศขนานด้วย

ทะเล โดยฝั่งชายติดทะเลอันดามัน และฝั่งขาติดทะเลอ่าวไทย รวม 14 จังหวัด (สืบค้นจาก <http://th.aectourismthai.com/tourismhub/932> เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2560)

ภาวะเศรษฐกิจไทย

สายนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนมิถุนายน 2560

มีการขยายตัวต่อเนื่อง โดยการส่งออกขยายตัวดีในหลายหมวดสินค้า เช่นเดียวกับภาคการท่องเที่ยวที่เติบโตดี สอดคล้องกับอุปสงค์ต่างประเทศที่ดีขึ้นต่อเนื่อง ด้านการใช้จ่ายในประเทศ การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวจากการใช้จ่ายในหมวดบริการและสินค้าคงทน อย่างไรก็ตาม การลงทุนภาคเอกชนยังคงหดตัวตามการลงทุนภาค

ก่อสร้าง การใช้จ่ายภาครัฐหดตัวตามรายจ่ายลงทุน ขณะที่การผลิตภาคอุตสาหกรรมทรงตัวตามการผลิตเพื่อขายในประเทศที่ยังไม่ดี และการระบายสินค้าคงคลังของบางอุตสาหกรรม

ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปชะลอลงต่อเนื่องตามราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศและราคาอาหารสด อัตราการว่างงานที่ปรับฤดูกาลปรับลดลงเล็กน้อยจากเดือนก่อน ขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลตามรายรับจากภาคการส่งออก และภาคการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศขยายตัวร้อยละ 11.4 จากระยะเดียวกันปีก่อน และเมื่อปรับฤดูกาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 จากเดือนก่อน โดยเป็นการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในเกือบทุกกลุ่มสัญชาติ โดยเฉพาะจำนวนนักท่องเที่ยวจีนที่กลับมาขยายตัวสูงกว่าระยะเดียวกันปีก่อนและเมื่อปรับฤดูกาลแล้วสูงกว่าช่วงก่อนการปราบปรามทัวร์ผิดกฎหมายในเดือนตุลาคม 2559 และจำนวนนักท่องเที่ยวอาเซียนที่ขยายตัวสูงต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งจากผลของฐานต่ำในปีก่อนตามการเลื่อนเดือนของเทศกาลตรุษจีน ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวมาเลเซียและอินโดนีเซียขยายตัวสูงในเดือนนี้ เครื่องชี้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่องจากการใช้จ่ายหมวดบริการตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และการใช้จ่ายในหมวดสินค้าคงทนที่ขยายตัวตามการซื้อรถยนต์นั่งส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม ภัยพิบัติภัยน้ำท่วมยังไม่มีแนวโน้มชัดเจน โดยแม้รายได้ของผู้บริโภคปรับดีขึ้นทั้งใน และนอกภาคเกษตรกรรม แต่ความเชื่อมั่นผู้บริโภคปรับลดลงจากความกังวลด้านแนวโน้มราคาสินค้าเกษตร และด้านโอกาสในการทำงานทำในอนาคตส่งผลให้ผู้บริโภคบางส่วนยังระมัดระวังการใช้จ่าย เครื่องชี้การลงทุนภาคเอกชนหดตัวเล็กน้อยตามเครื่องชี้การลงทุนในภาคก่อสร้างที่หดตัวจากยอดจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง และพื้นที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างโดยเฉพาะในธุรกิจพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม ขณะที่การลงทุนในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์โดยรวมขยายตัว (สืบค้นจาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/Pages/default.aspx> เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2560)

การค้ำหนุนในไทย

ปัญหาการค้ำหนุนเป็นปัญหาที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความมั่นคงของมนุษย์ เนื่องจากเป็นปัญหาที่ “มนุษย์” ถูกลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นคนให้เป็นเพียง “สินค้า” ที่มีการซื้อขาย และเอาไรเดาเปรียบโดยไม่มีค่าจนถึงสภาพร่างกาย จิตใจ และความรู้สึก ปัญหาการค้ำหนุนจึงเป็นเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการไร้ซึ่งมนุษยธรรม เมื่อพิจารณาจะเห็นได้ว่า ปัญหาการค้ำหนุนเป็นปัญหาเรื้อรังอีกปัญหาหนึ่ง

ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย และยังไม่สามารถขจัดให้หมดไปได้อย่างเด็ดขาด แม้ว่ารัฐบาลจะมึนโยบาย และมาตรการต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่กลับปรากฏว่าปัญหาการค้ามนุษย์ทั้งการบังคับค้าบริการทางเพศ การบังคับใช้แรงงาน นอกจากจะไม่ได้หมดไปแล้ว กลับกลายเป็นว่าปัญหาดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และยังถูกซ้ำเติมด้วยปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญาที่มีความต้องการแสวงหาที่อยู่อาศัยใหม่ทดแทนดินแดนมาตุภูมิที่ตนเองไม่อาจอาศัยอยู่ได้ รวมไปถึงต้องการโอกาสในชีวิตที่ดีกว่า จนกลายเป็นช่องทางของการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านต่างๆ และกลายเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในที่สุด

ความเป็นมาของการค้ามนุษย์ไทย

นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของกลุ่มประเทศอินโดจีนในปี พ.ศ.2518 ส่งผลให้เกิดการแบ่งกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกเป็นสองฝ่ายตามอุดมการณ์ทางการเมือง ประกอบด้วย กลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์ ได้แก่ เวียดนาม ลาว และ กัมพูชา ที่ยึดแนวทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ในระบอบคอมมิวนิสต์ ส่วนอีกกลุ่มประเทศหนึ่ง ได้แก่ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย

ที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม และมีการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ เศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานเข้มข้น (labour intensive) ในประเทศที่ก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ส่งผลให้เกิดความต้องการจ้างแรงงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น ที่มุ่งเน้นแรงงานไร้ฝีมือในกิจการประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ธุรกิจบริการ อสังหาริมทรัพย์ การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของเศรษฐกิจได้ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในบางสาขา ได้แก่ งานเสี่ยงอันตราย งานสกปรก และงานยากลำบาก ประกอบกับแรงงานในประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่ต้องการทำงานประเภทที่มีความเสี่ยงอันตราย สกปรก และยากลำบาก เนื่องจากมีการศึกษาสูงขึ้น มีทักษะอาชีพที่ดีขึ้น ส่งผลให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น แต่ถึงกระนั้นอุปสงค์ต่อแรงงานสำหรับแรงงานทั้ง 3 ประเภทก็ยังคงสูงเช่นเดิมเมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีการนำเข้าแรงงานจากประเทศด้อยพัฒนาเพื่อเข้ามาทำงานทั้ง 3 ประเภทแทนแรงงานในประเทศ ส่วนด้านแรงงานนั้นก็ต้องการย้ายออกจากภูมิภาคเดิมของตนเพื่อแสวงหาคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า จึงกลายเป็นจุดตลยภาพระหว่างความต้องการจ้างงาน และความต้องการทำงานส่งผลให้เกิดการย้ายถิ่นข้ามประเทศ

ทั้งนี้ ในส่วนของทวีปเอเชียันธุรกิจการค้าแรงงานเริ่มต้นขึ้นเมื่อเกิดกระแสการย้ายถิ่นข้ามประเทศเพื่อไปทำงานในช่วงต้นทศวรรษที่ 1970 สำหรับตลาดแรงงานที่ใหญ่ที่สุดในขณะนั้น คือกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และในเวลาต่อมาได้ขยายตัวมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามลำดับ โดยที่ธุรกิจการค้าแรงงานไปยังต่างประเทศมีการแข่งขันในอัตราสูง มีการเอารัดเอาเปรียบแรงงานจนถึงขั้นสร้างข้อมูลลลอกหลวง ในขณะที่เดียวกันก็เกิดธุรกิจส่งแรงงานจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของการเดินทางข้ามประเทศ

ธุรกิจนอกระบบอีกประเภทหนึ่งที่เชื่อมโยงกับการส่งแรงงานข้ามชาติ นั่นคือ ธุรกิจการค้ามนุษย์ข้ามประเทศ ซึ่งมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบอื่นๆ โดยการค้ามนุษย์ได้เจริญเติบโตภายใต้ระบบทุนนิยมที่ขยายช่องว่างความแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่างๆ อันรวมไปถึงหญิงและเด็กที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ประกอบกับสถานะที่ไร้ทางเลือกในการดำเนินชีวิตในภูมิภาคเอนาเดิมของตนที่เป็นปัจจัยผลักดันให้ต้องออกไปแสวงหาคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า และต้องตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ (ศิปดี นพประเสริฐ : 1-3)

รูปแบบการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีสถานเป็นทั้งประเทศต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้ามนุษย์ทั้งหญิง ชาย และเด็ก เพื่อการบังคับใช้แรงงาน และการบังคับค้าบริการทางเพศ โดยเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่พบมากในประเทศไทยนั้น มักเป็นผู้ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกบังคับ ชูเชื้อ หรือล่อลวงมา เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ด้านแรงงาน หรือในธุรกิจทางเพศ เหยื่อที่ถูกการบังคับใช้แรงงานในประเทศไทยพบมากในอุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับประมง อุตสาหกรรมเสื้อผ้าราคาถูก โรงงานต่างๆ และแรงงานรับใช้ในบ้าน และยังมีบางรายที่ถูกบังคับให้ขอทาน

เมื่อพิจารณาสาเหตุของการจ้างแรงงานที่นำไปสู่การค้ามนุษย์นั้น ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความต้องการการจ้างแรงงาน และปัจจัยทางด้านความต้องการทำงานของแรงงานต่างด้าว

ปัจจัยด้านความต้องการจ้างแรงงาน (Demand Side) ได้แก่

1. ค่าจ้างแรงงาน

นายจ้างที่ต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว ส่วนมากเป็นเจ้าของกิจการที่ขึ้นอยู่กับตลาดของผู้มีอำนาจซื้อต่ำ ดังนั้น สินค้าจึงเป็นสินค้าที่มีต้นทุนต่ำ คุณภาพต่ำ ราคาถูก เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีอำนาจซื้อต่ำ และในขณะเดียวกันก็มีการลงทุนที่จำกัด และไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตจากปัจจัยการผลิตอื่นๆ ได้ เช่น เครื่องจักร อาคารสถานที่ หรือวัตถุดิบ เว้นแต่เพียงการลดค่าจ้าง ดังนั้น จึงทำให้นายจ้างกลุ่มนี้ต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว ประกอบกับการที่แรงงานประเภทนี้ไม่สามารถทำสัญญาจ้างงานกับนายจ้างได้โดยตรง แต่ต้องดำเนินการผ่านตัวกลาง ผู้ค้าแรงงาน หรือนายหน้า จึงก่อให้เกิดการค้าแรงงานข้ามชาติ โดยมีตัวกลาง เช่น นายหน้า หรือผู้ค้ามนุษย์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการพบปะ และตกลงจ้างแรงงานระหว่างนายจ้าง และลูกจ้างประเภทนี้

2. การควบคุมดูแลแรงงาน

นายจ้างที่จ้างแรงงานต่างด้าวมักกระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน และการค้ามนุษย์ ดังนั้น นายจ้างจึงต้องลักลอบดำเนินกิจการ และไม่ต้องต้องการให้บุคคลได้รับรู้ถึงกิจการของตน เพราะฉะนั้นจึงต้องจ้างแรงงานต่างด้าว เนื่องจากควบคุมดูแลง่าย และแรงงานจะไม่สามารถเปิดเผย ข้อมูลกิจการผิดกฎหมายของตนให้ผู้อื่นทราบ นอกจากนี้กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง และทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ย่อมไม่กล้าเรียกร้องสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายแรงงาน เนื่องจากเกรงว่าจะถูกดำเนินคดี และถูกส่งกลับประเทศไปในที่สุด ส่งผลให้ตนเองหมดโอกาสในการหารายได้ ความรู้สึกดังกล่าวของแรงงานต่างด้าวจึงกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญอันก่อให้เกิดการค้ามนุษย์ขึ้น

รับอนุญาตนั้น ย่อมไม่กล้าเรียกร้องสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายแรงงาน เนื่องจากเกรงว่าจะถูกดำเนินคดี และถูกส่งกลับประเทศไปในที่สุด ส่งผลให้ตนเองหมดโอกาสในการหารายได้ ความรู้สึกดังกล่าวของแรงงานต่างด้าวจึงกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญอันก่อให้เกิดการค้ามนุษย์ขึ้น

ปัจจัยทางด้านความต้องการทำงานของแรงงานต่างด้าว (Supply Side) ได้แก่

1. ความยากจน

ปัญหาความยากจนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ความยากจนที่แท้จริง หมายความว่า ภาวะที่มีระดับรายได้ที่ต่ำกว่าเส้นความยากจน ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากจนจริงๆ เติบโตพอที่จะพึ่งพาตนเองแล้ว ครอบครัวก็จะกระตุ้นให้เด็กออกไปหางานทำเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว แต่เมื่อเด็กดังกล่าวสามารถหารายได้ส่งครอบครัวได้ก็ถือว่าเป็นผลพลอยได้

1.2 ความยากจนไม่แท้จริง คือ เมื่อครอบครัวมีค่าใช้จ่ายเกินตัว จึงต้องหางานเพิ่มรายได้ให้เพียงพอ กับความต้องการ ครอบครัวแบบนี้อาจเป็นคานาหวี่ยงรายได้จากลูก จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะส่งลูกไปค้าบริการ ทางเพศ หรือทำงานที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ หากประเทศต้นทางไม่สามารถจัดหาตำแหน่งงานที่เหมาะสมไว้รองรับ แรงงานเหล่านี้ก็จะคืนชนข้ามพรมแดนมาทำงานทำในไทยเพื่อความอยู่รอด

2. การขาดโอกาสทางการศึกษา

การขาดโอกาสดังกล่าวส่งผลให้สมาชิก ในครอบครัวต้องออกมาทำงานทำ แต่กลับต้องเป็น แรงงานไร้ฝีมือ เนื่องจากไร้การศึกษา และไม่มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับต่ำเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และมองไม่เห็นว่าการศึกษาคือโอกาสของการ พัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่เห็นว่าการศึกษาทำให้เกิด ความรู้ความสามารถในอาชีพที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางรายได้ต่อไป กลับมีแต่เพียงทัศนคติที่ว่าการศึกษาจะ ส่งผลให้สูญเสียรายได้จากการทำงาน จึงส่งผลให้เกิดแรงงานไร้ฝีมือในที่สุด

3. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

การที่บิดามารดาไม่สามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานได้ การที่ครอบครัวละเลยทอดทิ้ง รวมถึงไม่ได้วางแผนชีวิตไว้ให้แก่บุตรหลานของตนเองในอนาคต ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปหางานทำก่อนถึงวัยอันสมควร อันแสดงให้เห็นว่าครอบครัวมีความสัมพันธ์ที่เห็นห่าง ส่งผลให้ครอบครัวละเลย เด็ก ไม่สนใจใต้อาถม หรือติดตามว่าสมาชิกในครอบครัว หรือบุตรหลานออกไปทำงานที่ใด นายจ้างเป็นใคร สภาพการทำงานเป็นอย่างไร และในที่สุดเด็กคนนั้นก็มีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และในบางกรณีก็อาจเกิดจากการที่ครอบครัวมีปัญหา เช่น การทารุณกรรม การล่วงละเมิดทางเพศ หรือการทะเลาะไม่เอาใจใส่ สมาชิกคนนั้นก็ไม่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวได้ จึงต้องหลบหนีออกมา และกลายเป็นเหยื่อ หรือมีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ได้เช่นเดียวกัน

4. การแบ่งแยกทางเพศ

การแบ่งแยกทางเพศทำให้ภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวไปตกอยู่กับสมาชิกฝ่ายหญิง ทำให้ต้อง ออกจากบ้านไปหางานทำยังต่างถิ่น ทั้งนี้ เรื่องของอุปทาน (Supply) ของแรงงานหญิงไทยนั้นต้องการทำงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าเป็นแรงงานรับใช้ในบ้าน เนื่องจากลักษณะงานมีความเป็นอิสระมากกว่า แต่ เมื่อพิจารณาจากอุปสงค์ (Demand) ในการจ้างแรงงานของนายจ้างแล้ว นายจ้างกลับต้องการจ้างแรงงาน หญิง และเด็กมาทำงานรับใช้ในบ้านมากกว่า แต่เงื่อนไขของงานรับใช้ในบ้านนั้นขาดอิสระ ไม่มีวันหยุดพักผ่อนนอน ทำให้แรงงานหญิงไทยเลือกทำงานตามโรงงานมากกว่า สาเหตุเหล่านี้จึงส่งผลให้เกิดความต้องการจ้าง

แรงงานหญิง และเด็กต่างด้าวเข้ามาทำงานรับใช้ในบ้านมากขึ้น ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการค้ำมนุษย์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

5. สงครามและความไม่สงบภายในประเทศ

ในบางพื้นที่ของบางประเทศมีการสู้รบกันด้วยกำลังอาวุธ หรือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ยกตัวอย่างเช่น ชาวโรฮิงญาที่มีถิ่นฐานอยู่ที่รัฐยะไข่ หรืออาระกัน ชาวโรฮิงญาคือเชื้อสายผสมที่สืบทอดมาจาก มัวร์ อาหรับ เปอร์เซีย เตอร์ก ปาทาน เบนกาลี กับคนพื้นเมืองแคว้นยะไข่ และตั้งรกรากอยู่ในรัฐอาระกันตั้งแต่สมัยราชวงศ์โมกุลในช่วงศตวรรษที่ 9-15 ต่อมาในปี พ.ศ.2491 (ค.ศ.1946) เมียนมาประกาศเอกราช และจัดตั้งเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ ในขณะที่เดียวกับที่ประเทศปากีสถานตะวันออกประกาศเอกราช และแยกตัวออกมาจากอินเดียเมื่อปี พ.ศ. 2490 (ค.ศ. 1947) ก่อนจะแยกตัวอีกครั้งเป็นประเทศบังกลาเทศในเวลาต่อมา ทั้งนี้โรฮิงญาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างรัฐชาติสมัยใหม่เมื่อมีการสร้างเส้นเขตแดนขึ้น แต่กลับไม่ถูกนับรวมเป็นประชากรของประเทศใดไม่ว่าจะเป็นเมียนมา หรือบังกลาเทศ ไม่ได้สิทธิในฐานะพลเมือง ดังนั้น จึงเป็นผลให้ชาวโรฮิงญาต้องพยายามดิ้นรนแสวงหาโอกาสในชีวิตที่ดีกว่า โดยการล่องเรือมายังประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย และตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้ำมนุษย์ในที่สุด หรืออาจจะเกิดจากการที่รัฐบาลประเทศนั้นๆ ไม่มีความสามารถในการปกครองประเทศส่งผลให้ประชาชนไม่อาจทำงานหารายได้ในภูมิภาคของตน จึงเกิดการย้ายถิ่นเพื่อแสวงหารายได้ ทั้งในรูปแบบของแรงงานผิดกฎหมาย ผู้ลี้ภัย และผู้อพยพย้ายถิ่น ประกอบกับการที่ประเทศไทยมีความเจริญทางเศรษฐกิจมากกว่าประเทศเพื่อนบ้าน กลายเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้ประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านเดินทางข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศไทยเพื่อแสวงหากฎหมายชีวิตที่ดีกว่า จนมีความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อของการค้ำมนุษย์

6. วัฒนธรรม และค่านิยม

วัฒนธรรม และค่านิยมเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของปัญหาการค้ำมนุษย์ ยกตัวอย่างเช่น ในบางสังคมที่เชื่อว่าเป็นหน้าที่ของลูกสาวที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม และเป็นผลให้เกิดการผลักดันผู้หญิงเข้าสู่ขบวนการค้ำมนุษย์ ดังนั้น ผู้หญิงที่อยู่ในวัฒนธรรมแบบนี้ก็จะต้องออกไปหางานทำ เพื่อส่งเงินให้สมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ แนวคิดบริโภคนิยม และกระแสโลกาภิวัตน์ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง โดยค่านิยมที่มีเงินตราเป็นตัวกำหนดสถานะทางสังคมได้แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง และเข้าถึงทั้งสังคมเมือง และสังคมชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมชนบทนั้น หากครอบครัวใดที่มีฐานะทางการเงินที่ดี ก็จะได้รับความสะดวกสบายถึง ซึ่งค่านิยมในลักษณะดังกล่าวมีส่วนผลักดันให้ผู้หญิง และเด็กเข้าสู่กระบวนการค้ำมนุษย์ (ศิปิตี นพประเสริฐ : 5-11)

สถานการณ์การค้ำมนุษย์ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน

จากความพยายามในการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐไทย รวมทั้งองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ แม้ว่าจะช่วยบรรเทาปัญหาการค้ำมนุษย์ที่มีเหยื่อเป็นคนไทยให้ลดลง แต่กลับส่งผลให้ขบวนการค้ำมนุษย์หันไปแสวงหาเหยื่อที่ลักลอบนำเข้ามาจากต่างประเทศมาทดแทน ทั้งนี้ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของภูมิภาค ส่งผลให้ประเทศไทยกลายเป็นพื้นที่ศูนย์กลางสำหรับขบวนการค้ำมนุษย์ในการนำเหยื่อจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาค้าในประเทศไทย โดยปรากฏอยู่ในหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการค้าบริการทางเพศ ขอทาน แรงงานรับใช้ในบ้าน งานในภาคเกษตรกรรม งานปศุสัตว์ งานก่อสร้าง งานโรงงานทอผ้า รวมทั้งกิจการประมง

ทั้งนี้ ผู้อพยพย้ายถิ่นฐานจำนวนมากตัดสินใจเลือกการย้ายถิ่นผ่านช่องทางที่ผิดกฎหมายเข้ามายังไทย ซึ่งจะทำให้มีความเสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อการค้ำมนุษย์มากขึ้น จากรายงานของโครงการความร่วมมือสหประชาชาติเพื่อต่อต้านการค้ำมนุษย์ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (United Nations Inter-Agency Project

on Human Trafficking : UNIAP) ซึ่งให้เห็นว่า เหยื่อจากการค้ามนุษย์มักจะมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และมีการศึกษาต่ำ และยังมีพบว่าผู้อพยพย้ายถิ่นนั้นมียาขนานน้อยลงเรื่อยๆ แต่ถึงกระนั้น บุคคลที่สามารถย้ายถิ่นออกมาได้ก็มักจะมีใบบุคคลที่มีฐานะยากจนถึงที่สุดแต่อย่างไร แต่อาจเกิดมาจากการที่ได้รับอิทธิพลของกระแสบริโภคนิยมก็เป็นได้

ผู้อพยพย้ายถิ่นจำนวนมากถูกหลอกลวงให้เข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ โดยการติดต่อภายในท้องถิ่น ขบวนการค้ามนุษย์พยายามสะหาบุคคลที่ต้องการย้ายถิ่น หรือคนที่ต้องการย้ายถิ่นนั้นอาจติดต่อมายังบุคคลที่มีหนทางที่สามารถพาพวกเขาเดินทางเข้าไปยังประเทศไทย และช่วยให้มีงานทำ ทั้งนี้ การค้ามนุษย์นั้นมีขั้นตอนที่หลากหลาย รวมทั้งการส่งตัวบุคคลจากขบวนการหนึ่งไปยังอีกขบวนการหนึ่ง และบุคคลนั้นก็อาจจะถูกขายออกไปในบางขั้นตอนของกระบวนการค้ามนุษย์

ในปัจจุบันขบวนการค้ามนุษย์มีเครือข่ายในการจัดหาเหยื่อ เช่น เครือข่ายนายหน้า โดยเริ่มต้นจาก “นายหน้ารายย่อย” ในประเทศต้นทาง และโยนโยถึงนายหน้ารายใหญ่อีกทอดหนึ่ง เพื่อจัดการนำส่งแรงงานจนถึงสถานที่ทำงานที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งอาจจะเข้าไปติดต่อทาบถามกับกลุ่มเป้าหมายเอง หรือมีเช่นนั้น ผู้ที่ต้องการเดินทางก็จะเป็นคนติดต่อมาเอง ส่วนในกลุ่มนายหน้าที่มิได้ทำเป็นอาชีพก็มักจะเป็นญาติ เพื่อน หรือคนในชุมชนเดียวกัน ที่จะเป็นคนพาไปติดต่อนายหน้า เมื่อกระบวนการเริ่มแรกสำเร็จแล้ว ก็จะมาถึงขั้นตอนต่อไปที่ “นายหน้าหลัก” ที่มีเครือข่ายเป็นนายหน้ารายย่อยที่นำพาแรงงานมายังชายแดน โดยนายหน้าหลักจะทำหน้าที่จัดการการเดินทางผ่านข้ามแดน กิจกรรมนี้อาจจัดช่วงเมื่อแรงงานไปขายต่อ นายหน้าในประเทศปลายทางที่จุดชายแดน หรืออาจจะมีการดำเนินการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานของเครือข่ายขนาดใหญ่ที่ดำเนินการส่งแรงงานจากบริเวณชายแดนไปยังสถานประกอบการต่างๆ ที่ผู้จัดการการขนย้ายแรงงานในประเทศไทยเกือบทุกรายมักได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออาจเป็นเจ้าของที่รัฐที่ดำเนินการเองก็มีความเป็นไปได้ จากการที่มีเครือข่ายนายหน้าที่กว้างขวางตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับภูมิภาค ทำให้นายจ้าง หรือเจ้าของกิจการไม่ต้องแสวงหาแรงงานต่างด้าวด้วยตนเอง ดังเช่นที่เป็นมา เนื่องจากมีนายหน้าที่คอยเสนอ หรือติดต่อเข้ามาหานายจ้างเอง

ทั้งนี้ ปัญหาค้ามนุษย์ได้ขยายตัวจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามแหล่งที่มาได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. กลุ่มที่มาจากประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย เช่น ประเทศเมียนมา ประเทศลาว และประเทศกัมพูชา
2. กลุ่มที่มาจากประเทศใกล้เคียง เช่น ประเทศจีน และประเทศเวียดนาม
3. กลุ่มที่มาจากประเทศอื่นๆ

ตามลักษณะภูมิศาสตร์ประเทศไทยมีพรมแดนที่ติดต่อกับ 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศเมียนมา ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศมาเลเซีย เมื่อพิจารณาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมประเทศต่างๆ นอกจากประเทศมาเลเซียต่างก็มีปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองทั้งสิ้น ส่งผลให้ประชากรในประเทศเหล่านั้นต้องแสวงหาคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า โดยวิธีการหนึ่งที่เป็นที่นิยมกันคือการย้ายถิ่นเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้านที่มีเศรษฐกิจที่ดีกว่านั้นคือประเทศไทย และสิ่งนี้เองที่กลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ย้ายถิ่นหลายคนได้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ภายใต้วัตถุประสงค์ต่างๆ กันไม่ว่าจะเป็นการค้าบริการทางเพศ การจ้างงาน และการขอทาน การข้ามพรมแดนกระทำโดยการลักลอบเข้ามาทางชายแดน รวมทั้งการเข้ามาโดยหลักเกณฑ์ผ่อนผันตามกฎหมาย แต่มิได้เดินทางกลับคืนสู่ประเทศของตนตามกำหนด หรืออาจจะอาศัยการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐของประเทศไทย หรือใช้ออกสารปลอม (คิบัติ นพประเสริฐ : 11-13)

ตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ เมื่อครอบครัวตกอยู่ในสภาวะขาดแคลน อดอยาก ตัวเด็กขาดโอกาสทางการศึกษามีความรู้น้อยจึงติดตามนายหน้ามาอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ โดยมีความหวังคือการหางานทำ และส่งเสียเงินให้ครอบครัว 3) สภาพครอบครัว เนื่องจากความไม่มั่นคงของสถาบันครอบครัว การที่เด็กเผชิญกับปัญหาการแตกแยกทางครอบครัว หรือปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ทำให้เด็กขาดความอบอุ่น ไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองเท่าที่ควร และขาดการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เมื่อเด็กมีปัญหากจากทางครอบครัว เด็กจะหาทางออกโดยการคลุกคลีอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ทั้งเพื่อนผู้ชายและเพื่อนผู้หญิง จากจุดนี้จึงเป็นการนำพาเด็กออกไปสู่โลกภายนอกโดยความไม่รู้หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และเมื่อเด็กออกไปสู่โลกภายนอกจึงไปพักอาศัยอยู่กับญาติหรือเพื่อนในบ้านเช่า หรือหอพัก ทำให้เด็กเรียนรู้สิ่งที่ไม่ดีในกลุ่มเพื่อน การคบเพื่อนชายอย่างอิสระเพราะไม่มีผู้ปกครองดูแลนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลให้เด็กและสตรีตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ได้ง่ายขึ้น และ 4) สภาพการกลายเป็นเด็กชายขอบของรัฐและสังคม ส่งผลให้ช่องทางหรือโอกาสในการเข้าสู่ระบบการทำงานที่มั่นคงและปลอดภัยนั้นค่อนข้างเป็นอย่างจำกัด หรือแทบจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เป็นกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม และสถานะตัวตนของตนเองไม่ชัดเจนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ก่อให้เกิดปัญหาการค้ามนุษย์ (สืบค้นจาก <http://www.nocht.m-society.go.th/operation-center/provincial/north.php> เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2560)

รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

กระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และท้องถิ่น มีการดำเนินงานตามนโยบายของการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการบูรณาการการหน่วยงาน ข้อมูล ศักยภาพการประสานงานภาคีเครือข่าย การสร้างความเข้มแข็งของกลไกการประสานส่งต่อระดับพื้นที่ภายใต้แนวคิด One Home:บ้านเดียวกัน คู่ขนานไปกับการเร่งรัดการทำงานเชิงรุกโดยผ่านสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) และมีคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ โดยการประสานงานหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ ตามระบบขั้นตอนของการประสานงาน และไม่เป็นทางการโดยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล โดยเฉพาะระหว่างองค์กรเอกชนด้วยกันนั้น การประสานงานจะสะดวกและคล่องตัวมากกว่า แต่ถ้าหากประสานหน่วยงานรัฐ อาจต้องใช้ระยะเวลาตามระเบียบขั้นตอน มีการทำงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น โดยพัฒนากระบวนการในการติดตามผลของเหยื่อค้ามนุษย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในพื้นที่ และมีการบูรณาการเครือข่ายระหว่างประเทศ มีศูนย์ประสานงานชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือ Border Cooperation Against Trafficking In Persons (BCATIP)

เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่

มูลนิธิศูนย์ชีวิตใหม่เป็นองค์กรคริสเตียนที่ทำงานช่วยเหลือและป้องกันเด็กและสตรีชนเผ่าที่ด้อยโอกาส โดยเน้นการทำงานในด้านการศึกษากการฝึกอาชีพ การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการณรงค์ให้ความรู้ เพื่อสร้างทางเลือก พัฒนาศักยภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กและสตรีชนเผ่า เริ่มก่อตั้งโดยมิชชันนารีชาวอเมริกัน ดร.พอลและอีเลนลูวีร่วมกับผู้นำชนเผ่าต่างๆ เมื่อปีพ.ศ.2530ในจังหวัดเชียงใหม่และบ้านพักศูนย์ชีวิตใหม่ จังหวัดเชียงราย ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. 2540

ค่านิยมองค์กร การดำเนินงานตั้งอยู่พื้นฐานหลักการของคริสเตียน

วิสัยทัศน์ สังคมชนเผ่าในลุ่มน้ำโขงปราศจากการถูกละเมิดและการแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ กลุ่มเป้าหมาย เด็กและสตรี

พื้นที่ดำเนินงาน ประเทศไทยดำเนินงาน 12 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก ประเทศพม่า ดำเนินงาน 2 จังหวัด ได้แก่ เชียงตุงและท่าขี้เหล็ก

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการป้องกันการค้ามนุษย์

2.1 รมรงค์ให้ความรู้ มีผู้เข้าร่วมจำนวน 2,753 คน เครือข่าย จำนวน 347 คน และทีมอาสาจำนวน 1,176 คน

2.2 การผลิตสื่อประกอบด้วย การจัดทำปฏิทินประจำปี 6ภาษาชนเผ่าและผลิตซีดี ดีวีดี เพลง และละครสั้น

2.3 การสร้างเครือข่ายได้แก่ สร้างทีมอาสาของมูลนิธิทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพจังหวัด เชียงรายและองค์กรเครือข่าย (NGOs)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการคุ้มครองผู้เสียหาย

2.1 บริการให้ที่พักอาศัยมีบ้านพัก 3 หลังประกอบด้วย บ้านพักที่จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 2 หลัง บ้านพักที่จังหวัดเชียงรายจำนวน 1หลัง สำหรับผู้ให้บริการรวมผู้เข้าพักอาศัยทั้ง 2 จังหวัดมีทั้งหมด 106 คน แบ่งเป็นชนเผ่าต่างๆ ดังนี้

อาข่า	จำนวน 38 คน	ลาหู่	จำนวน 24 คน
ม้ง	จำนวน 10 คน	ไทยใหญ่	จำนวน 10 คน
กะเหรี่ยง	จำนวน 8 คน	คนเมือง	จำนวน 7 คน
ลีซู	จำนวน 4 คน	อาเคอ	จำนวน 1 คน
จิ้นฮ่อ	จำนวน 1 คน	มอญ	จำนวน 1 คน
ปะหล่อง	จำนวน 1 คน		

มีการดูแลอาหาร 3 มื้อและส่งเสริมให้มีการศึกษาโดยประสานกับศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

2.2 การบริการให้ที่พักฉุกเฉินโดยมีระยะเวลาการพักไม่เกิน 1 เดือน ทำหน้าที่ในการรับและส่งต่อผู้ใช้บริการและสนับสนุนด้านปัจจัย 4 สิ่งของจำเป็นขณะที่พักอยู่ชั่วคราว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้เสียหาย

- 3.1 ให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาร่วมกับโรงพยาบาลเชิงรสายประชานุเคราะห์
- 3.2 การดูแลทางการแพทย์ โดยมีการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้ใช้บริการปีละ 1 ครั้ง
- 3.3 กิจกรรมบำบัด ได้แก่ทักษะวิชาการขับร้องเพลง เต้นบำบัด และการเย็บผ้า
- 3.4 งานบริการชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาศักยภาพผู้รับประโยชน์

4.1 ด้านการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาระบบและการศึกษาดมอัยาคัย (กศน.) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และมหาวิทยาลัย

4.2 การฝึกอาชีพ สำหรับผู้จบไม่เกินระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ เสริมสวย ตัดเย็บ ทำอาหาร นวด และทำขนมเป็นต้น

4.3 การฝึกอบรมทักษะชีวิต โดยอบรมให้กับผู้ที่เรียนจบมหาวิทยาลัยปีที่ 4 โดยให้ความรู้ด้านการบริหารการเงิน และการสัมภาษณ์งาน

ผู้อุปการะ หรือผู้สนับสนุนประกอบด้วย

1. Japan official development assistance
2. U.S.A. Ambassador to Thailand
3. Ms. Joy Ezellio

กระบวนการทำงานและการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

1. กระบวนการทำงานขององค์กร ประกอบด้วย

- 1.1 รมรรงค้ให้ความรู้เรื่องการค้ำมนุษย์ให้แก่เครือข่ายและทีมอาสา
- 1.2 คุ่มครองผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์และกลุ่มเสี่ยง
- 1.3 บำบัดฟื้นฟูผู้เสียหาย เช่น ให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาร่วมกับโรงพยาบาลเชิงรสายประชานุเคราะห์ดูแลทางการแพทย์โดยมีการตรวจสุขภาพให้แก่ผู้ใช้บริการปีละ 1 ครั้งกิจกรรมบำบัด ได้แก่ ทักษะวิชาการขับร้องเพลง เต้นบำบัด และการเย็บผ้า และงานบริการชุมชน

1.4 พัฒนาศักยภาพผู้ใช้บริการ เช่น ส่งเสริมการศึกษาฝึกอาชีพด้านการเสริมสวย ตัดเย็บ ทำอาหาร นวด ทำขนม และฝึกอบรมทักษะชีวิตให้แก่ผู้ใช้บริการ

2. การเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่ายประกอบด้วย

- 2.1 การสร้างเครือข่ายทีมอาสาของมูลนิธิ
- 2.2 ทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพจังหวัดเชิงรสายเช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และบ้านพักเด็กและครอบครัว
- 2.3 ทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่าย (NGOs)

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

ทำงานบนพื้นฐานคุณค่าของคนและการสร้างคนเป็นหลัก โดยไม่ยึดเงินเป็นศูนย์กลาง “รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตัวเอง”

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1. บุคลากรขาดความรู้ด้านกฎหมายในการทำงาน

2. การส่งต่อผู้รับบริการไปยังหน่วยงานต่างๆ แต่ปลายทางไม่รับ
3. ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ
4. เด็ก(ผู้รับบริการ) ไม่สนใจพัฒนาตัวเอง

แนวทางการพัฒนาการทำงานด้านเครือข่าย

1. ทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
2. มีการทำงานร่วมกับหน่วยงาน NGOsต่างๆ อย่างเข้มแข็ง โดยการประสานงานติดต่อกับผู้นำหมู่บ้านสำรวจปัญหา และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง
3. การรวมตัวของสถานสงเคราะห์เอกชน เพื่อเป็นเครือข่ายด้านการทำงาน

2. มูลนิธิบ้านครูน้ำ

มูลนิธิบ้านครูน้ำ เป็นองค์กรเอกชนที่มุ่งมั่นพัฒนาแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในพื้นที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของและอำเภอท่าลี่เหล็ก ประเทศเมียนมาได้มีการเปิดให้บริการกลุ่มเป้าหมายเด็กเร่ร่อนไร้สัญชาติกลุ่มเด็กที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ เด็กกลุ่มเสี่ยงต่อการเข้าสู่ขบวนการค้ามนุษย์ กลุ่มที่ถูกล่อลวงละเมิดทางเพศ รวมถึงเด็กและสตรีที่อยู่ในสภาวะยากลำบากและผู้ถูกกระทำความรุนแรงจากครอบครัว มูลนิธิบ้านครูน้ำได้ทำงานอยู่ในพื้นที่ตะเข็บชายแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ของกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบปัญหาทางสังคมทั้งระดับนโยบายจากภาครัฐทั้งสองประเทศ และผลกระทบจากการแสวงหาผลประโยชน์กลุ่มเปราะบางแต่เป็นบุคคลไร้สัญชาติปัจจุบันมูลนิธิบ้านครูน้ำได้ให้บริการกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ กลุ่มเด็กอายุแรกเกิดถึง 18 ปี ที่เร่ร่อนในตะเข็บชายแดน และกลุ่มเป้าหมายรอง คือ สตรีเร่ร่อน ไร้สัญชาติที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์และถูกทารุณกรรมทุกรูปแบบซึ่งอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และอำเภอท่าลี่เหล็ก ประเทศเมียนมาเป็นพื้นที่ต้นทางของปัญหาการค้ามนุษย์และการแสวงหาผลประโยชน์จากกลุ่มเปราะบางทุกรูปแบบ

มูลนิธิบ้านครูน้ำ เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นพัฒนาแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบโดยมุ่งเน้นการทำงานตามหลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก ในการเข้าช่วยเหลือกลุ่มเด็กและสตรีเร่ร่อนตามตะเข็บชายแดนดังกล่าว โดยมีกรช่วยเหลือผู้รับบริการอย่างครอบคลุมปกป้องคุ้มครองตามกฎหมายสากล มีการทำงานองค์รวมร่วมประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการทำงานช่วยเหลือผู้เสียหายจากต้นทางส่งต่อฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายให้ดีขึ้นตามหลักเกณฑ์ของสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ได้มีการเปิดบ้านพักฟื้นฟูในการรองรับผู้รับบริการที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปี 2550 จนถึงปัจจุบันได้ดำเนินการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน กลุ่มเสี่ยงต่อการถูกค้าบริการทางเพศโดยจัดกิจกรรมผ่านโครงการมิตรข้างถนน

วัตถุประสงค์

1. ลดพฤติกรรมเสี่ยงกลุ่มเด็กเร่ร่อน และเด็กด้อยโอกาส
2. พัฒนาคูณภาพชีวิตกลุ่มเด็กเร่ร่อนและเด็กด้อยโอกาส

โอกาส

3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน และเด็กด้อย

รูปแบบกิจกรรม

1. กิจกรรมบำบัดฟื้นฟูเด็กทางร่างกาย และจิตใจโดยการตรวจสุขภาพอนามัย และการทำกิจกรรมบำบัดต่างๆ เช่นศิลปะบำบัดดนตรีบำบัดกีฬาบำบัดและเกษตรทางเลือก เป็นต้น
  2. ฝึกอาชีพได้แก่ เกษตรทำขนมงานประดิษฐ์เลี้ยงหมูเลี้ยงปลาและเลี้ยงไก่พื้นเมือง
  3. ส่งเสริมทางเลือก ได้แก่การเรียนการสอนขั้นพื้นฐานส่งไปฝึกทักษะเพิ่มเติมสนับสนุนทุนประกอบอาชีพและขยายโอกาสด้านการศึกษา
  4. งานช่วยเหลือเด็กได้แก่การช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัยและบ้านพักฉุกเฉินที่ปลอดภัย
  5. งานชุมชนได้แก่สร้างสัมพันธ์กับชุมชน โรงเรียนทั้งระดับตำบลและอำเภอ
- การเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

1. เครือข่ายการทำงานภายในประเทศ ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. เครือข่ายการทำงานต่างประเทศได้แก่ อำเภอท่าซู้เหล็ก ประเทศเมียนมา
3. เครือข่ายที่สนับสนุนงบประมาณ
4. เครือข่ายจากเด็กปากแห้ง เพดานโหว่

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

1. การมีเครือข่ายขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีความเข้มแข็ง
2. จุดเริ่มต้นจากตัวครูช่างถนน เป็นคนที่เกิดอยู่ในชุมชนจึงเห็นความเปราะบางพฤติกรรมเด็กที่อยู่ในฝั่งพม่า และเกิดความสงสัยในสิ่งที่เด็กพม่าทำ เขาทำเพื่ออะไรและอะไรเป็นจุดเริ่มต้นจึงตัดสินใจเรียนด้านพัฒนาสังคมเพื่อที่จะทำงานช่วยเหลือเด็ก ทำด้วยจิตอาสา โดยไม่หวังเรื่องค่าตอบแทน
3. การช่วยเหลือเด็ก 1 คน จนเรียนจบมหาวิทยาลัยถือว่าเป็นตัวชีวิตความสำเร็จ ไม่ใช่ชีวิตจากปริมาณเด็กที่ได้ช่วยเหลือ แต่พบว่าเด็กที่ได้เข้ามาเรียนที่บ้านครูน้ำ สามารถออกไปสู่ชุมชน มีงานทำ และมีการติดตามเยี่ยมบ้านอาทิตย์ละ 2 ครั้ง

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1. ขาดการทำงานในรูปแบบของเครือข่ายภาครัฐ การประสานงานการส่งต่อเด็กไม่รวดเร็ว ควรมีการนำชุมชนเข้ามาเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกันปัญหาค่ามนุษย์ซึ่งทางหน่วยงานผู้มีอำนาจต้องให้ความร่วมมือในการประสานงานลงมายังหน่วยงานในท้องถิ่น เพราะที่ผ่านมารการดำเนินงานแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์เป็นหน้าที่หลักของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. ปัญหาภายนอก เช่นได้มีการเข้าไปสอนหนังสือเด็กที่ประเทศพม่าแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศพม่า ความเชื่อของประเทศพม่าเด็กจะฉลาดเกินไปไม่ได้
3. ขาดงบประมาณ เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุน
4. ขาดบุคลากรในการทำงานที่มีความรู้เรื่องกฎหมาย
5. ขาดการบูรณาการงานร่วมกันทำงานเนื่องจากการทำงานกับภาครัฐลำบากเพราะมีขั้นตอนมากมายการส่งต่อผู้รับบริการให้กับหน่วยงานภาครัฐมีความล่าช้าหน่วยงาน และพื้นที่ไม่พร้อมที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

1. ความคาดหวัง

- 1.1 ขยายเป้าหมายการช่วยเหลือเด็กภูเขอ
- 1.2 ให้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนสนับสนุนแหล่งทุน
- 1.3 ประเทศเพื่อนบ้านตื่นตัวในเรื่องการป้องกันการปราบปรามการค้ามนุษย์

2. แนวทางการพัฒนา

มุ่งเน้นการทำงานโดยใช้หลักสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็กเป็นหลักในการเข้าช่วยเหลือกลุ่มเด็กและสตรีเร่ร่อนตะเข็บชายแดน มีการช่วยเหลือผู้รับบริการครอบคลุมและปกป้องคุ้มครองตามกฎหมาย มีการทำงานองค์รวม ร่วมประสานงานกับองค์กรภาครัฐและเอกชนในพื้นที่

3. ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน

ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน หรือ “ ศูนย์ลูกหญิง ” ก่อตั้งขึ้นในปี 2532 โดยการนำผลการศึกษาวิจัยของคุณสมภพ จันทราภา เรื่อง สถานการณ์ของเด็กผู้หญิงที่ถูกผลักดันเข้าสู่ธุรกิจบริการทางเพศในเขตพื้นที่ขนาดใหญ่ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กหญิงที่ขายบริการทางเพศส่วนใหญ่มาจาก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย คุณสมภพฯ และคุณมิชิโสะ อินากากิ เพื่อนักเขียนชาวญี่ปุ่นจึงได้ร่วมกันจัดทำ “โครงการกองทุนการศึกษาเพื่อลูกหญิง” ขึ้น โดยการช่วยเหลือเด็กหญิงกลุ่มแรกจำนวน 19 คน ซึ่งได้รับการหนุนช่วยงบประมาณก้อนแรก รวมถึงการช่วยเหลือด้านการระดมทุนจากคุณมิชิโสะฯ

ต่อมาภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็น “ ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน ” โดยมีแนวคิดการดำเนินงานในการสร้างเครือข่าย และกระบวนการป้องกันเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตของชีวิตมีการส่งเสริมการศึกษาในสายสามัญ สายอาชีพทั้งในและนอกระบบ ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคม

วิสัยทัศน์

สร้างสรรองค์กรเข้มแข็ง มั่นคง เป็นธรรมาภิบาล ภาคเอกชนยกระดับความเป็นผู้นำ ผู้ปฏิบัติงานแบบมืออาชีพระดับสากลส่งผลต่อการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็ก-เยาวชน และแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างเต็มพลัง และศักยภาพในการปฏิบัติภารกิจด้านตามพันธกิจองค์กร

วัตถุประสงค์

1. ช่วยเหลือเด็ก-เยาวชน ซึ่งอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าบริการทางเพศเด็กและการเอาเปรียบทางเพศต่อเด็กทุกรูปแบบ
2. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต คุณค่าความเป็นมนุษย์ และการมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชีวิตและสังคม
3. เพื่อส่งเสริมให้เด็ก-เยาวชน ช่วยเหลือตัวเองได้ และช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมได้ด้วย โดยผ่านกระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมทุกชั้นตอน

4. เพื่อพิทักษ์ ปกป้องคุ้มครอง และให้ความช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู เด็ก-ผู้หญิงที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากการถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ การถูกระงับทำทารุณกรรมหรือความรุนแรง และตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์

5. เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพ ชุมชน ในการป้องกัน ปกป้องคุ้มครอง เด็ก-เยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อและกลุ่มเสี่ยง

6. ประสานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชนและกลุ่มพลังต่างๆ เพื่อรณรงค์สู่ระดับนโยบายของรัฐในการปกป้อง คุ้มครองสิทธิเด็ก รวมทั้งหามาตรการทางด้านกฎหมายในการดำเนินคดีกับผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเด็ก

ลักษณะพิเศษของกลุ่มเป้าหมายเด็กในกรณีที่ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชนรับเป็นผู้รับบริการเด็กกลุ่มเสี่ยง

1. เด็ก-เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวที่มีการค้าบริการทางเพศหรือสมาชิกในครอบครัว เช่น แม่ ป้า พี่น้อง เคยประกอบอาชีพเหล่านี้ โดยตรง หรือมีส่วนร่วมได้ผลประโยชน์จากธุรกิจทางเพศ

2. เด็ก-เยาวชนในครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ทอดทิ้ง ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือสูญเสียบิดามารดา โดยสาเหตุต่างๆ

3. เด็ก-เยาวชนในครอบครัวยากจน ลูกมาก ขาดแคลนที่ดิน ที่อยู่ทำกิน มีสภาพล้มละลาย อพยพเร่ร่อน ไม่มีหลักแหล่ง ไม่มีรายได้ที่แน่นอน

4. เด็ก-เยาวชนซึ่งผู้ปกครองติดสิ่งเสพติดจนไม่อาจจะดูแลได้ เช่น ติดสารเสพติดต่างๆ พิษสุราเรื้อรัง ติดการพนัน

5. เด็ก-เยาวชนซึ่งขาดหลักฐานทางทะเบียนราษฎรตรวจ หรือเป็นลูกคนอพยพชาวเขา ขาดสัญชาติ และด้อยโอกาสที่จะได้รับสวัสดิการ หรือการคุ้มครอง การใช้สิทธิในฐานะพลเมืองจากภาครัฐ

6. เด็ก-เยาวชนซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมเลวร้าย เช่น บ่อน ซ่อง แหล่งมั่วสุม มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นที่รังเกียจของผู้อื่น

7. เด็ก-เยาวชนพิการทางสมอง ร่างกาย จิตใจ เจ็บป่วย ติดเชื้อ ฯลฯ

8. เด็ก-เยาวชนซึ่งถูกกดขี่ข่มเหง ล่วงเกิน หรือเอาเปรียบทางเพศ และแรงงานเด็กที่ถูกทารุณบังคับใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ

9. เด็ก-เยาวชนที่ถูกไล่ออกจากสถานศึกษา ครอบครัว ศูนย์ โครงการฯ ด้วยสาเหตุต่างๆ และถูกตัดโอกาส

10. เด็ก-เยาวชนอพยพ หนีภัยสงครามความรุนแรง หรือสภาวะรุนแรงต่างๆ มาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยปราศจากกลุ่ม องค์กร หรือบิดามารดา ผู้อุปการะเลี้ยงดู

กิจกรรมพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิต

1. โครงการกองทุนการศึกษาเพื่อลูกหญิงแม่สาย Development and Education Programme Mae Sai (DEP.S) เป็นโครงการที่ให้การดูแลและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กทุกวันระหว่างเวลา 16.30-08.00 น. รวมทั้งจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น การฝึกอบรม เข้าค่าย ทัศนศึกษา

2. โครงการสร้างเยาวชนสตรีผู้นำชุมชน Mekong Youth Net (MYN) เป็นโครงการสร้างผู้นำและเครือข่ายการทำงานเพื่อป้องกัน ปกป้อง คุ้มครอง และให้การช่วยเหลือเหยื่อจากขบวนการค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ โดยจะฝึกอบรบกลุ่มเยาวชนสตรีในแถบอนุภาครุ่มน้ำโขง ได้แก่ ไทย ลาว พม่า จีน เวียดนาม และกัมพูชา ในประเด็นการทำงานด้านเด็ก สตรี การบริหารจัดการโครงการสิทธิเด็ก สิทธิเด็กมนุษยชน เป็นต้น

3. สายด่วนเพื่อช่วยเหลือเด็ก Child Help Line (CHL) เปิด Hot Line สายด่วนรับแจ้งเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็ก-สตรีตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อส่งต่อข้อมูลให้กับองค์กรเครือข่าย มีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมหรือหาแนวทางในการให้ความช่วยเหลือต่อไป

4. Child Voice Radio (CVR) “ วิทยุคลื่นเสียงเด็ก ” เป็นการจัดทำรายการวิทยุที่จะให้ข้อมูลความรู้ในด้านสิทธิเด็กแรงงานสุขภาพการต่อต้านการค้ามนุษย์และประเด็นปัญหาอื่นๆ เป็นภาษาไทย ภาษาพื้นเมือง และภาษาชนเผ่า โครงการนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน 2548

ฝ่ายงานพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก

1. โครงการบ้านพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กชนเผ่ากลุ่มน้ำโขง Mekong Regional Indigenous Child Rights Home (MRICRH) เป็นโครงการที่ทำงานด้านปกป้อง พิทักษ์ คุ้มครองและให้ความช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟูเด็ก-หญิงที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ ถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ ให้ได้รับการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเขตพื้นที่สูง หรือเป็นชนเผ่าในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเตรียมความพร้อมในการส่งกลับสู่ครอบครัวและชุมชน

2. Border Child Protections’ Right (BCPR) เป็นโครงการที่ทำงานด้านการปกป้องคุ้มครอง และให้ความช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟู เด็ก-เยาวชนในเขตพื้นที่บริเวณชายแดน และพื้นที่ราบที่ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ ถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ ให้ได้รับการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กระบวนการทำงาน และการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

1. เครือข่ายการทำงานภายในประเทศได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและตำรวจ

2. เครือข่ายการทำงานต่างประเทศได้แก่ ประเทศพม่า ลาว จีน กัมพูชา และเวียดนาม

3. เครือข่ายที่สนับสนุนงบประมาณ ได้แก่

- 3.1 The canadafund canadianembassy
- 3.2 Australian Embassy
- 3.3 Co-operaid
- 3.4 CHILDHOODworldchildhoodfoundation foundationby H.M.QUEEN SILVIA of Sweden
- 3.5 Give 2asia
- 3.6 Kindernoithelfelchveranderedie welt
- 3.7 Anesvadspain
- 3.8 The Isabellallengendefoundation
- 3.9 Zontainternationaladvancing the status of woman worldwide
- 3.10 Global giving
- 3.11 Oxfam novib
- 3.12 Open societyinstitute& sorosfoundation network
- 3.13 Plan international
- 3.14 Embassy ofJapan

เครือข่ายที่สำคัญที่สุด คือ พระเป็นที่พึ่งของชนกลุ่มน้อยและดูแลทุกคนเท่าเทียมกัน

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

1. การมีเครือข่ายขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ศูนย์ฯ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถ้าเด็กที่จบไปภาครัฐไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ศูนย์จะมุ่งหา กลุ่ม NGOs
2. มีการวางแผนล่วงหน้า 3-4 ปี เมื่อผู้รับบริการกลับสู่ประเทศภูมิลำเนาจะต้องไปทำอะไรต่อ
3. ศูนย์ฯถือว่าเป็นโรงเรียนทางเลือกทักษะชีวิต และทักษะสังคม
4. NGOs ต้องมีความเข้าใจกับปัญหาหรือทดลองทำงานวิจัยไม่ใช่เรียกร้องในสิ่งที่ทำไม่ได้

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1. ระบบของรัฐปัจจุบันไม่มุ่งให้คนเห็นต่าง ไม่กล้าเสี่ยงในเรื่องของการให้งบประมาณ
2. ไม่มีคนทำงานอย่างต่อเนื่องทำให้การทำงานขาดความต่อเนื่องและเริ่มต้นใหม่
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ส่งเจ้าหน้าที่มาทำงานที่ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชนแต่ขาดการติดตามหลังจากได้ส่งตัวกลับภูมิลำเนา
4. ขาดการบูรณาการงานร่วมกันทำให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อน
5. การทำงานกับภาครัฐมีขั้นตอนยุ่งยาก ทำให้เกิดความล่าช้า
6. ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจำเป็นต้องใช้ล่ามในการเจรจา
7. หน่วยงาน และพื้นที่ไม่พร้อมที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการค้ามนุษย์
8. การส่งต่อผู้รับบริการมายังศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชน เกิดข่าวรั่วไหลทำให้ผู้ประกอบการมาติดต่อขอผู้รับบริการคืน ศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชนจึงแก้ไขปัญหโดยมี save house ที่ไม่เป็นหลักแหล่ง

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

1. ความคาดหวัง
  - 1.1 การทำให้โครงการวิจัยนี้มีค่าสามารถต่อยอดและเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยให้อิสระมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน
  - 1.2 ประเทศเพื่อนบ้านตื่นตัวในเรื่องการค้ามนุษย์ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหา

2. แนวทางการพัฒนา

- 2.1 การให้ความสำคัญกับเครือข่ายการทำงานควรมีการประสานและบูรณาการการทำงาน
- 2.2 ต้องมีการวางแผนร่วมกับผู้รับบริการตั้งแต่ออกจากศูนย์พัฒนาการศึกษาเพื่อลูกหญิงและชุมชนในการออกไปทำงานให้ค่าปรึกษาและวางแผนในอนาคตโดยพิจารณาความต้องการของผู้รับบริการ

4. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย

การประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551 และได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 จึงได้จัดตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดเชียงราย เพื่อรองรับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 เป็นหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ โดยสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดเชียงรายมีภารกิจและหน้าที่ ตามมาตรา 33 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยจัดที่พักที่เหมาะสม

และปลอดภัย ให้ปัจจัยสี่ ให้การช่วยเหลือทางการแพทย์ การให้คำปรึกษา การช่วยเหลือในการดำเนินคดี การฝึกอบรม ทักษะชีวิต การเตรียมความพร้อมก่อนกลับคืนสู่สังคม การส่งกลับและคืนผู้ลี้ภัยอย่างปลอดภัย และการติดตามประเมินผล การให้การช่วยเหลือ โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดการค้ามนุษย์ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

เมื่อปี พ.ศ. 2558 มีการปรับโครงสร้างกระทรวง กรม ภายในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งได้มีการจัดตั้งกองต่อต้านการค้ามนุษย์ขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และมีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ

ความมั่นคงของมนุษย์ที่ 933/2558 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2558 ให้จัดตั้งสถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จังหวัดเชียงรายขึ้นโดยเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางที่มีสถานที่ตั้งในภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้การกำกับดูแลของกองต่อต้านการค้ามนุษย์ และปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 และ

กฎหมายอื่นแทนสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การช่วยเหลือ คุ้มครอง และฟื้นฟูผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ที่เป็นผู้ชาย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และผู้เสียหายที่มาในรูปแบบครอบครัว

ภารกิจความรับผิดชอบ

1. เป็นหน่วยปฏิบัติร่วมกับสหวิชาชีพในการช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพ ผู้ที่อาจเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยง

2. เป็นสถานรองรับตัวบุคคลซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไว้คุ้มครองชั่วคราว

3. เป็นสถานรองรับตัวผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยทำหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพ ฟื้นฟูเยียวยา การช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย และเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือคืนสู่สังคม การส่งกลับภูมิลำเนา รวมทั้งการจัดการบริการ ช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์ที่ประสบปัญหาจากการค้ามนุษย์ในลักษณะครอบครัว

4. เป็นหน่วยประสานการทำงานกับเครือข่ายพื้นที่เพื่อการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ในชุมชน และติดตามช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงไทยที่กลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน

5. เป็นศูนย์เรียนรู้การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

6. เป็นหน่วยจัดบริการสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม
7. ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกแสวงประโยชน์จากการค้ามนุษย์
8. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

กระบวนการทำงานและการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

1. กระบวนการทำงานของสถานคุ้มครองฯ ตามมาตรา 33 มีทั้งหมด 11 ขั้นตอนได้แก่
  - 1.1 การรับตัว
  - 1.2 ประเมินกายจิต-สังคม
  - 1.3 การรักษาพยาบาล
  - 1.4 การบำบัด หรือฟื้นฟูการให้คำปรึกษาแนะนำ
  - 1.5 การสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น
  - 1.6 การประเมินครอบครัวและชุมชน
  - 1.7 การช่วยเหลือด้านกฎหมาย
  - 1.8 การศึกษา หรือฝึกอาชีพ หรือจัดหางานให้ทำ
  - 1.9 การเตรียมพร้อมก่อนส่งตัวกลับ
  - 1.10 การส่งกลับครอบครัว และคืนสู่ชุมชน
  - 1.11 การติดตามและประเมินผล
2. การเชื่อมโยงกับเครือข่าย เป็นหน่วยปฏิบัติร่วมกับสหวิชาชีพในการช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ซึ่งอาจจะเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยง ได้แก่
  - 2.1 คณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงราย
  - 2.2 ชุดปฏิบัติการร่วมจัดระเบียบสังคมจังหวัดเชียงราย สำนักงานปกครองจังหวัดเชียงราย
  - 2.3 ชุดปฏิบัติการร่วมจัดระเบียบขบวนการจังหวัดเชียงราย ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดเชียงราย
  - 2.4 ชุดปฏิบัติการร่วมสหวิชาชีพศูนย์ประสานงานชายแดนต่อต้านการค้ามนุษย์ เชียงราย-ท่าขี้เหล็ก และเชียงราย-บ่อแก้ว
  - 2.5 ชุดปฏิบัติการร่วมสหวิชาชีพคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงรายของบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเชียงราย ในเรื่องเด็กที่ถูกทารุณกรรม เด็กเสี่ยงต่อการกระทำผิดซึ่งมีลักษณะเชื่อมโยงและเสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ และเป็นหน่วยประสานการทำงานกับเครือข่ายพื้นที่เพื่อการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ในชุมชนและติดตามช่วยเหลือ กลุ่มเสี่ยงไทยที่กลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชนได้แก่
    - 1) งานสนับสนุนหน่วยปฏิบัติร่วมกับสหวิชาชีพในการช่วยเหลือคุ้มครองสวัสดิภาพผู้ซึ่งอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยง
    - 2) งานส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพสหวิชาชีพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
    - 3) งานสนับสนุนกลไกด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์ในระดับชุมชน โดยอาศัยกลไกตำบลคุ้มครองเด็กของกรมกิจการเด็กและเยาวชน และโครงการตำบลไร้ความรุนแรง ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว การอบรมแกนนำเด็กและเยาวชนในการ

จัดทำสื่อเพื่อป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ การอบรมนักสังคมสงเคราะห์ในระดัชมุขมนตรีให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือติดตามกลุ่มผู้เสียหายและกลุ่มเสี่ยงจากการค้ามนุษย์ และอบรมพัฒนาศักยภาพ เครือข่ายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดน 5อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแม่ฟ้าหลวง แม่สาย เชียงแสน เชียงของ และเวียงแก่น

การติดตามประเมินผลในระดับพื้นที่

โดยอาศัยการทำงานแบบการประสานงานพื้นที่ AreaCollaboration โดยการวางแผนทางการ จัดทำโครงการให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้แก่พนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด เชียงราย เชื่อมกลไกการดำเนินงานในระดับพื้นที่และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมายเช่น

1. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย
2. คณะทำงานและเลขานุการศูนย์ประสานงานชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ไทย-ลาว

(เชียงราย-แขวงบ่อแก้ว) Border Cooperation on Anti Trafficking In Persons (BCATIP) โดยอำนาจ หน้าที่

3. ประสานความร่วมมือในการต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ รวมทั้งให้ความคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ทุกเชื้อชาติ

4. บูรณาการ สั่งการ กำกับดูแล และติดตามการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานชายแดนเพื่อ ต่อต้านการค้ามนุษย์ไทย-เมียนมา (เชียงราย-แขวงบ่อแก้ว) เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับศูนย์ปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงราย

5. การส่งต่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์กลับสู่ครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือสถานที่ที่เหมาะสมอย่าง ปลอดภัย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนให้การฟื้นฟูเยียวยาตามอำนาจหน้าที่

6. ประสานสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนทั่วไป ให้รับรู้ภัยที่เกิดขึ้นจาก ปัญหาการค้ามนุษย์ และการสร้างช่องทางให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ได้ โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว โดยบูรณาการให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์ช่วยเหลือสังคม One Stop Crisis Center (OSCC) ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และป้องกันมิให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เข้าสู่ กระบวนการค้ามนุษย์ซ้ำ

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

1. ได้มีการประสานงานภาคี (ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม) ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการค้ามนุษย์ (เริ่มตั้งแต่แจ้งเหตุถึงการปฏิบัติงาน)

2. การปราบปรามการค้ามนุษย์มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์สามารถดำเนินการได้ตามสมควร (ตามมาตรฐาน)

4. เกิดระบบติดตาม ป้องกันคุ้มครอง กลุ่มเสี่ยงจากการค้ามนุษย์ในกลุ่มเป้าหมายในระดับตำบล เชื่อมตำบลคุ้มครองเด็กและศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน หรือตำบลไร้ความรุนแรง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน พร้อมแนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปัญหา และอุปสรรค

1.1 การเป็นเมืองชายแดนที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษาและวัฒนธรรม รวมถึงการ เข้าถึงการให้บริการด้านการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์จังหวัดเชียงรายพบว่า การนำบริการของรัฐเข้าสู่ กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่ท้าทายทั้งในด้านภาษา การสื่อสาร วัฒนธรรม การยอมรับ รวมถึงการ รวมกลุ่มสังคมเพื่อการพัฒนา

1.2 เด็กเคลื่อนย้ายที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในการเข้าสู่จรรยาการค้ามนุษย์

เนื่องจากเด็กเคลื่อนย้ายเป็นกลุ่มที่เปราะบางเสี่ยงต่อการถูกละเมิด และถูกแสวงหาผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ อาทิเช่น การใช้แรงงานเด็ก การล่อลวงเด็กให้กระทำผิดกฎหมาย การบังคับค้าบริการทางเพศเด็ก การกระทำความรุนแรงต่อเด็ก เป็นต้น รวมถึงเป็นกลุ่มเสี่ยงในการเข้าสู่จรรยาการค้ามนุษย์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้กลายเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพูดถึง ซึ่งหากไม่ดำเนินการใดๆ เด็กอาจกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมในอนาคตจากเหี่ยวปรับเปลี่ยนเป็นอาชญากร

2. แนวทางการแก้ไข

2.1 จัดให้มีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายกับกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง และผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

2.2 จัดให้มีการพิทักษ์สิทธิซึ่งต้องได้รับตามที่กฎหมายกำหนด

2.3 ดำเนินการประสานหน่วยงานในการดำเนินคดีที่อัญญา และคดีแพ่งด้านแรงงานร่วมกับการคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิ และสังคมสงเคราะห์

2.4 ดำเนินการเรียกร้องสิทธิในค่าสินไหมทดแทน หรือเงินทดแทนต่างๆ

2.5 ดำเนินการขอให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และจัดให้มีการฝึกทักษะอาชีพกับนายจ้างภายนอกหน่วยงาน

2.6 ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อนำมาวางแผนการช่วยเหลือในขั้นตอนต่อไป

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

1. ให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้กับพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดเชียงราย เชื่อมต่อบลักร่วมเด็กและศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน หรือตำบลไร้ความรุนแรง

2. อบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์ในพื้นที่ชายแดน 5 อำเภอ

3. จัดเวทีถอดบทเรียนเครือข่ายด้านการคุ้มครอง ป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์

แนวทางในการพัฒนาระบบการเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

1. ควรให้บทบาทของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์มากขึ้นเนื่องจากบทบาทของชุมชนยังมีน้อย และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาค่ามนุษย์

2. ควรมีความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ระดับสืบทวน สอบสวนและมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรมีการพัฒนาการทำงานของทีมสหวิชาชีพเพื่อการทำงานที่ต่อเนื่อง และมีการระบุบุคคลผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานแต่ละครั้งให้ชัดเจนเนื่องจากผู้บริหารของหน่วยงานรัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยแต่ผู้ปฏิบัติยังคงเดิม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานและการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีกลไกในการเชื่อมโยงระบบการทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชน

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

1. การทำงานด้านการป้องกันที่ผ่านมาขาดการทำงานในรูปแบบของเครือข่าย ควรมีการนำชุมชนเข้ามาเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานป้องกัน ซึ่งทางหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือในการประสานงานลงมายังหน่วยงานในท้องถิ่น เพราะในอดีตการดำเนินงานแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

เป็นหน้าที่หลักของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แต่หน่วยงานในพื้นที่เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย จึงทำให้การทำงานในชุมชนเป็นไปได้ยาก อีกทั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ไม่มีอำนาจในการสั่งการให้หน่วยงานในพื้นที่

2. ทศนคติและค่านิยมที่ผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการค้ำชูการดำเนินคดีในกรณีของเด็กและเยาวชนปฏิบัติตนเป็นแม่เลี้ยงในการจัดหาคนเพื่อขายบริการ ต้องดำเนินการตามกฎหมายเด็กและเยาวชนในการดำเนินคดีทางเจ้าหน้าที่จะต้องเข้าไปชี้แจงแก่ครอบครัวเด็กเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการค้ำชูหรือหากเด็กได้กระทำผิดจะต้องรับโทษตามกฎหมาย เนื่องจากเด็กเข้าใจการปฏิบัติตนเป็นแม่เลี้ยงไม่มีความผิดและไม่มีความเสียหายเนื่องจากต่างฝ่ายต่างได้รับผลตอบแทน

3. ขาดงบประมาณซึ่งเป็นปัจจัยในการทำงานให้สามารถดำเนินได้คือ งบประมาณ เนื่องจากในอดีตองค์กรเอกชนได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณการทำงานจากกองทุนต่อต้านการค้ามนุษย์ แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนเพราะโครงการไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของกองทุนฯ จึงเห็นว่าการควรมีการปรับแก้เงื่อนไขเพื่อที่องค์กรเอกชนสามารถที่จะเขียนโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณการทำงานและเงินกองทุนฯ ควรจะกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้สะดวกต่อการพิจารณาขอรับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนฯ

4. ขาดบุคลากรในการทำงานและทักษะการทำงานของบุคลากร การพัฒนาบุคลากรของรัฐให้มีความต่อเนื่อง และบุคลากรในการดูแลการดำเนินงานต้องมีความมั่นคงในการทำงานเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ชุมชนและสังคมเป็นการทำงานเพื่อให้ความรู้แก่ชุมชนและสังคมเกี่ยวกับปัญหาการค้ามนุษย์ให้มากยิ่งขึ้น เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ การสนับสนุนให้ชุมชนมีการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในชุมชนของตน โดยรัฐเป็นหน่วยงานที่เลี้ยงให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ องค์ความรู้ทางวิชาการในการขับเคลื่อน

2. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ เช่น การจัดโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของแรงงานโดยต้องให้ความสำคัญกับทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ

3. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ทีมงานและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการขับเคลื่อนกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ ตลอดจนกระบวนการทำงานเพื่อการป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นระบบ การจัดโครงการอบรมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถสื่อสารได้โดยตรงหรือพัฒนาบุคลากรในการสื่อสาร หรือล่ามในพื้นที่

4. การสร้างกลไกทางกฎหมายทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ควรมีการออกกฎหมายที่ชัดเจน มีการดำเนินมาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ลดช่องว่างทางข้อกฎหมายที่เอื้อให้คนบางกลุ่มเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากกระบวนการค้ามนุษย์

5. การให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนเหล่านี้มีศักยภาพในการทำงานเชิงรุกถึงปัญหาได้ค่อนข้างดี มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ดังนั้นการสร้างภาคีความร่วมมือในการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนจึงสามารถเติมเต็มกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี

6. สร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์กับประชาชน และสร้างทัศนคติที่ดีไม่ให้เกิดเป็นผู้เสียหาย และผู้กระทำความผิดในกระบวนการค้ามนุษย์ เช่น ดูแลแรงงานข้ามชาติในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ การเคารพผู้หญิงในฐานะมนุษย์มิใช่การมองในฐานะวัตถุทางเพศที่มีไว้ตอบสนองความต้องการของผู้ชายเพียงเท่านั้น การดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กตามกฎหมายเกี่ยวกับเด็กต่างๆ เป็นต้น

รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ด้านการป้องกัน

1. ชุดสายตรวจออกตรวจทางผ่านช่องทางธรรมชาติจากจังหวัดชุมพรผ่านทางอำเภอสุksำราญและตำบลปากจั่นอำเภอกระบุรี
2. ตรวจสอบสถานประกอบการต่างๆ ตามช่วงระดมกวาดล้างพร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ
3. กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 25 ร่วมกับสำนักงานแรงงานจังหวัดระนองและสำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองออกตรวจเรือประมง
4. สำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองอบรมให้ความรู้แก่เจ้าของสถานประกอบการปีละ 2 ครั้ง
5. นิคมสร้างตนเองจังหวัดระนองมีเครือข่าย อพม. ในการป้องกันและเฝ้าระวังการค้ามนุษย์ในพื้นที่
6. สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดระนองร่วมกับ DJ.Teen รณรงค์เรื่องการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ผ่านทางวิทยุเสียงตามสาย
7. มีเครือข่ายตาสับปะรด เครือข่ายภาคประชาสังคม
8. มีการรณรงค์ให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์มีโอกาสดูและทางเลือกให้พ้นจากกระบวนการค้ามนุษย์

ด้านการดำเนินคดี

1. แจ้งเบาะแสผ่านทางโทรศัพท์ ผู้ประกอบการส่วนมากจะเข้ามาที่สำนักงานเพื่อแจ้งผู้บังคับบัญชาซึ่งมอบหมายภารกิจในการช่วยเหลือผ่านช่องทางไลน์
2. กระบวนการทำงานกรณีเจอเหตุซึ่งเป็นคดีค้ามนุษย์ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง)แจ้งผู้บังคับบัญชาและรอฟังคำสั่งเพื่อเรียกกำลังหน่วยงานข้างเคียงเพื่อมารวมสนับสนุน ประกอบด้วยสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ ชุดสืบสวนและพนักงานสอบสวนศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำรวจนำจังหวัดระนองสำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดระนององค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)และทีมสหวิชาชีพเพื่อช่วยสอบปากคำเหยื่อจากคดีค้ามนุษย์ โดยเชื่อมโยงการทำงานจาก Line กลุ่มจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดระนองเป็นประธาน

ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

สำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองประสานการทำงานร่วมกับสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดระนองเพื่อจัดหางานให้กับคนต่างด้าวที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

ด้านความร่วมมือ

1. ทีมสหวิชาชีพมีการออกตรวจสถานประกอบการเพื่อให้ความรู้เพื่อการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์
2. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยมีการสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นเพื่อความร่วมมือ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา
3. มีช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนเช่น Line กลุ่มทีมสหวิชาชีพ Line กลุ่ม กอธรมน. Lineกลุ่มควบคุมขอทาน ซึ่งมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ทีมสหวิชาชีพ และตำรวจเป็นสมาชิกใน Line กลุ่ม
4. มีการประชุมทีมต่อเนื่องเช่น ศูนย์ประสานงานชายแดนจังหวัดระนองมีการประชุมทุกเดือน

เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนอง

สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดระนองมีภารกิจหลักในการตรวจบุคคลต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเมื่อพบบุคคลต่างด้าวสิ่งที่จะต้องตรวจ ได้แก่

1. หนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหากตรวจพบไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทน มีความผิดตามมาตรา 81 อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต บทลงโทษ จำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาท

2. สิทธิการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรหากตรวจพบไม่มีตราประทับขาเข้า มีความผิดตามมาตรา 81 อยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต บทลงโทษ จำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 บาท

3. อยู่ในราชอาณาจักรมาแล้วเกินกว่า 90 วัน ต้องแจ้งการอยู่อาศัยกับเจ้าหน้าที่ หากเกินกำหนด มีบทลงโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท **กรณีสำคัญ:** บัตรสีชมพู ห้ามเดินทางออกนอกเขตจังหวัด

กระบวนการทำงานและการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

กรณีเจอเหตุซึ่งเป็นคดีค้ามนุษย์จะดำเนินการแจ้งผู้บังคับบัญชาและรอฟังคำสั่งเพื่อเรียกกำลังหน่วยงานข้างเคียงเพื่อมาร่วมสนับสนุน ประกอบด้วยสถานีตำรวจท้องที่เกิดเหตุ ชุดสืบสวนและพนักงานสอบสวนศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำรวจน้ำจังหวัดระนองสำนักงานจัดหางานจังหวัดระนองสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดระนององค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) และทีมสหวิชาชีพ เพื่อช่วยสอบปากคำผู้เสียหายจากคดีค้ามนุษย์ โดยเชื่อมโยงการทำงานจาก Line กลุ่มจังหวัดซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. มีการเสริมสร้างศักยภาพอย่างจริงจังแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจธรรมชาติปัญหาของผู้กระทำความผิดอาชญากรรม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมให้เจ้าหน้าที่ได้รับการพัฒนามีความเข้าใจและปฏิบัติอย่างถูกวิธี

2. มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยมีการสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นเพื่อความร่วมมือ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา

3. มีการรณรงค์ให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ มีโอกาสและทางเลือกให้พ้นจากกระบวนการค้ามนุษย์

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไข

การทำงานโดยบูรณาการกันหลายหน่วยงาน เมื่อมีคดีเกิดขึ้นถึงแม้จะไม่ใช่คดีค้ามนุษย์ แต่เกิดปัญหาบางหน่วยขาดความเข้าใจในระบบข้อปฏิบัติทางกฎหมาย มีแนวทางแก้ไขโดยจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพเจ้าหน้าที่หน่วยอื่น เพื่อให้มีความเข้าใจระเบียบ ข้อบังคับทางกฎหมาย และวิธีการปฏิบัติในคดีต่างๆ อย่างถูกต้อง

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

1. แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยสร้างเครือข่าย และทิศทางความร่วมมือให้รวดเร็วมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้นในการแก้ปัญหา

2. จัดอบรมแก่ผู้ต้องหาที่ทำงานทำ (ต่างด้าว) เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนจะเดินทางไปทำงาน ดังนี้

2.1 ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างและสถานที่ทำงานก่อนตัดสินใจทำงาน

2.2 ต้องเรียนรู้สิทธิ หน้าที่แรงงาน

2.3 เอกสารสำคัญส่วนต่างๆ ควรเก็บไว้กับตัวตลอดเวลา และให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

2.4 พึงระลึกเสมอ ทุกคนสามารถเป็นนายหน้าการค้ามนุษย์ทั้งเพื่อน คนรู้จัก เพื่อนบ้านหรือคนแปลกหน้า

2.5 ควรตรวจสอบข้อมูลที่ถูกต้อง เมื่อมีการเสนอจัดหางานให้ทำ

2. ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า-แจ้งออกเรือประมงจังหวัดระนอง (PIPO : Port in-Port out)

ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออกของเรือประมงที่จดทะเบียนในประเทศไทย เป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและการเฝ้าระวัง การทำการประมงมิให้เป็นการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม ที่เป็นเป้าหมายของสากล และเป็นการช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เพื่อส่งเสริมให้อาชีพการประมงของประเทศไทยมีความยั่งยืน โดยเรือประมงก่อนออกทำการประมง และกลับเข้าเทียบเรือประมงเพื่อขนถ่ายสัตว์น้ำนั้น ต้องแจ้งเข้า-ออก ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก ของเรือประมงที่กำหนด เพื่อให้การรายงานข้อมูลการทำประมง ผลการจับสัตว์น้ำ แรงงานบนเรือประมง ซึ่งข้อมูลที่สำคัญในการจัดทำฐานข้อมูลในการบริหารจัดการด้านการประมง การตรวจสอบย้อนกลับ การประเมินทรัพยากรประมงทะเล และการตรวจสอบการทำประมงผิดกฎหมายซึ่งถือเป็นการสร้างกฎกติกาใหม่ภายใต้ระบบสากลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชาวประมง ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่มีแนวทางในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้สหภาพยุโรป (EU: European Union) ได้ให้ใบเหลืองแก่ประเทศไทยในประเด็นของการประมง ซึ่งเป็นการแจ้งเตือน เปิดโอกาสให้มีการเจรจา ปรับปรุงแก้ไข เป็นเวลาอย่างน้อย 6 เดือน ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องเร่งปรับปรุงพระราชบัญญัติ การประมงและกฎหมายลำดับรอง การทำแผนระดับชาติในการป้องกัน ยับยั้งและจัดการทำประมง

ผิดกฎหมาย และปรับปรุงระบบตรวจสอบย้อนกลับ หากไม่เร่งดำเนินการเมื่อมีการตรวจสอบอีกครั้ง สหภาพยุโรปอาจจะให้ใบแดง (ยืนยันการทำความคิด ประเทศไม่มีการแก้ไขปัญหา โดรนแบนสินค้าทุกชนิดที่ได้รับอนุญาตจับสัตว์น้ำ) ใบเขียว (ปลดออกจากรายชื่อใบเหลือง แก้ไขปัญหาการค้าประมง การทำประมงผิดกฎหมายสู่การทำประมง และสินค้าประมงถูกต้อง) และการขึ้นบัญชีดำ (งดนำเข้าสินค้าประมงจากประเทศที่อยู่ในรายชื่อ รวมทั้งห้ามเรือประมงจากสหภาพยุโรปเข้าจับสัตว์น้ำในประเทศดังกล่าว) ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าสัตว์น้ำของประเทศไทย การซื้อสินค้าจากประเทศไทย และความมั่นคงของประเทศไทย

สำหรับการประกาศเตือนจากสหภาพยุโรปเกี่ยวกับการทำประมงที่ผิดกฎหมาย การประมงที่ขาดการ รายงาน และการประมงที่ขาดการควบคุม (IUU : Illegal Unreported and Unregulated Fishing) โดยการ ทำประมงที่ผิดกฎหมาย คือ การทำประมงที่ไม่ได้รับอนุญาตจากรัฐนั้นๆ หรือผิดกฎหมายรัฐนั้น ละเมิด มาตรการอนุรักษ์ที่ทำไว้กับประเทศอื่น หรือกฎหมายระหว่างประเทศ และฝ่าฝืนกฎหมายระหว่างประเทศ หรือพันธกรณีระหว่างประเทศ ส่วนการประมงที่ขาดการรายงาน คือ การไม่รายงาน หรือรายงานไม่ถูกต้อง ระดับชาติ และการทำในพื้นที่ความร่วมมือแต่ไม่รายงาน หรือรายงานไม่ถูกต้อง และการประมงที่ขาดการ ควบคุม คือ การทำประมงโดยเรือไม่มีสัญชาติ ไม่ได้รับอนุญาต และการทำประมงที่ขัดต่อมาตรการอนุรักษ์ ดังนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2558 ลงวันที่ 29 เมษายน 2558 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 99 ง วันที่ 29 เมษายน 2558 เรื่อง การแก้ไขปัญหาการค้าประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุมประเทศไทย

ต้องจัดให้มีมาตรการในการป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม อย่างจริงจังโดยเร่งด่วนภายใน 6 เดือน เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการประมงของประเทศ ไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการประมง อุตสาหกรรม ต่อเนื่อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงได้ให้จัดตั้งศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย เรียกโดยย่อว่า ศปม. ขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี โดยมีผู้บัญชาการทหารเรือเป็นผู้บัญชาการศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2558 สำหรับโครงสร้างการปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1. ให้คณะกรรมการนโยบายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และการทำประมงผิดกฎหมาย ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 52/2558 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2558 ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติในระดับรัฐบาล
2. ให้กองทัพเรือและศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ซึ่งจัดตั้งโดยมติสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2540 และมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2540 และวันที่ 9 มกราคม 2541 ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักของ ศปม. ในการปฏิบัติการทางทะเลและชายฝั่ง และปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. ให้มีศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก (Port In - Port Out Controlling Center) และศูนย์ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่เรือประมงแบบเบ็ดเสร็จ (Fishing One Stop Service) ประจำในแต่ละจังหวัดชายทะเล

เจ้าของ หรือผู้ประกอบการเรือประมง เรือบรรทุกสินค้าประมงห้องเย็น ตลอดจนยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ใช้ทำการประมง ขนถ่าย หรือเก็บรักษาสัตว์น้ำที่ได้จากยานพาหนะทางน้ำทุกชนิดที่ใช้ทำการประมงที่มีขนาดตั้งแต่ 30 ตันกรอสส์ขึ้นไป หรือตามขนาดที่ ศปม. ประกาศกำหนดต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดทำสมุดบันทึกการทำประมง ตามรูปแบบ ระยะเวลา และวิธีการที่ ศปม. ประกาศกำหนด
2. ติดตั้งระบบติดตามเรือประมง (VMS : Vessel Monitoring System) ซึ่งมีมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์ และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ (Performance Standards and Functional Requirements) ตามที่ ศปม. ประกาศกำหนด โดยจะต้องติดตั้งให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามที่ ศปม. ประกาศกำหนด
3. แจ้งการเข้า-ออก ท่าเทียบเรือทุกครั้ง ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้า-ออก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ศปมพ. ประกาศกำหนด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นมาตรการหลักในการตรวจสอบ และเฝ้าระวังการทำประมงผิดกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกัน
2. เพื่อควบคุมป้องกันการนำสัตว์น้ำจากการทำประมงผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบการผลิตโดยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
3. เพื่อสนับสนุนมาตรการบริหารจัดการทรัพยากรประมงของไทยให้มีความยั่งยืน

ขอบเขตการตรวจ

1. เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ 30 ตันกรอสส์ขึ้นไป และเรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ 10 ตันกรอสส์ขึ้นไป ที่ใช้เครื่องมือทำการประมงประเภท อวนลาก อวนล้อมจับ และอวนครอบปลากะตัก ซึ่งออกไปทำการประมงนอกน่านน้ำ รวมทั้งเรือขนถ่ายสัตว์น้ำ หรือเก็บรักษาสัตว์น้ำที่จอดเทียบกันกับกรมประมง
2. ครอบคลุมพื้นที่ 22 จังหวัดชายทะเล
3. ตรวจสอบเอกสารการแจ้งเข้าออกตามแบบฟอร์มแจ้งการเข้าออกเรือประมง (สำหรับเรือประมงไทย)
4. ตรวจสอบเอกสาร และตรวจสอบเรือ เครื่องมือ อุปกรณ์ แรงงาน ปริมาณ และชนิดสัตว์น้ำ
5. บันทึกข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลในระบบ Fishing Info 2
6. ประเมินผลการตรวจ
7. พิจารณานุญาต หรือไม่อนุญาต สำหรับการเข้า-ออก ของเรือประมง
8. ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
9. ตรวจสอบการขนถ่ายสัตว์น้ำจากเรือประมง ณ ท่าเทียบเรือ น้ำหนักสัตว์น้ำที่ซึ่งหน้าท่า ชนิด และปริมาณที่บันทึกในสมุดบันทึกการทำประมง และการออกเอกสาร MCPD ของท่าเทียบเรือ หรือแพลตฟอร์ม
10. ตรวจสอบการบันทึกข้อมูล ปริมาณ และชนิดสัตว์น้ำ ความสอดคล้องของเครื่องมือประมงในสมุดบันทึกการทำประมง และบันทึกข้อมูลลงในระบบ Traceability

ผลการปฏิบัติที่ผ่านมา

1. ตรวจสอบเรือประมงนอกน่านน้ำ จำนวน 12 ลำ (เข้าข่ายค้ามนุษย์ จำนวน 2 ลำ)
2. สหวิชาชีพสาขาต่างๆ ได้ดำเนินคดีความกับเรือที่ทำการประมงผิดกฎหมายรวมจำนวน 38 ลำ

กระบวนการทำงาน หรือการเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

1. หน่วยงานที่เป็นคณะทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จะมีการให้ความรู้แก่แรงงานประมงตามแพลตฟอร์มต่างๆ เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
2. การออกตรวจแบบบูรณาการของหน่วยงานต่างๆ เพื่อป้องกันการทุจริตรับสินบนจากเรือที่กระทำความผิดหากมีการออกตรวจเพียง 1 หน่วยงาน
3. การประสานงานจากเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการช่วยเหลือเมื่อพบบุคคลที่ต้องสงสัยอาจเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งมีการทำงานเป็นทีมตามนโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง คือ 1 จังหวัด 1 ทีม หากมีข้อสงสัยจะขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดระนอง (ศปคม.)

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์

การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ที่มีการทำงานอย่างจริงจัง

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานและแนวทางการแก้ไขปัญหา

1. ปัญหา และอุปสรรค

ภาษาซึ่งเป็นปัญหาหนักที่สุดในการติดต่อสื่อสาร เพื่อใช้ในการโน้มน้าวให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ให้ข้อมูล

2. แนวทางการแก้ไขปัญหา

การแก้ไขปัญหารื่องภาษาที่ใช้ในติดต่อสื่อสารกับแรงงานประมง โดยการประสานหน่วยงาน NGO ได้แก่ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) รวมทั้งการประสานหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระนอง

ในการสนับสนุนล่ามเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร นอกจากนี้ มีเจ้าหน้าที่ทหารเรือจำนวน 1 ราย ที่สามารถพูดภาษาพม่าได้

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

1. การจัดตั้งเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เข้าร่วมเป็นคณะทำงานศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออกจังหวัดระนองเพื่อพิจารณาแรงงานประมงที่อาจจะเข้าข่ายถูกค้ำมนุษย์

2. การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ PIPO ให้มีความรู้ความสามารถด้านการค้ำมนุษย์

3. การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการค้ำมนุษย์ประจำศูนย์ PIPO ให้มากขึ้น

3. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์จังหวัดระนอง

เดิมชื่อ สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดระนอง สังกัดสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก จัดตั้งขึ้นเมื่อปีงบประมาณ 2552 ดำเนินการรองรับกลุ่มเป้าหมายที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

พ.ศ.2558 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แบ่งส่วนราชการใหม่ตาม พ.ร.บ.

ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2558

จัดตั้งเป็น สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

แทนชื่อเดิม สังกัดกองต่อต้านการค้ามนุษย์ สำนักงาน

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อ

รองรับภารกิจ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

ของกระทรวงทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ตาม พ.ร.บ.ป้องกันและ

ปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ฉบับที่ 2 พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3

พ.ศ.2560

ภารกิจ

1. เป็นสถานรับตัวผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

2. ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพฟื้นฟูเยียวยาการ

ช่วยเหลือด้านกฎหมาย การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหม

ทดแทนการความพร้อมในการช่วยเหลือคืนสู่สังคม การส่งกลับ

ไปยังประเทศเดิมหรือภูมิลำเนา การติดตามประเมินผล รวมทั้ง

การจัดบริการให้กับผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์อย่างเหมาะสม

3. ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพชั่วคราวแก่บุคคล

อันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐาน

ค้ำมนุษย์

4. เป็นหน่วยประสานและดำเนินการร่วมกับเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การค้ามนุษย์ระดับพื้นที่

5. เป็นศูนย์เรียนรู้การคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์

6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายอันเกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์

เส้นทางการค้ามนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดระนอง

ผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ

ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือตั้งแต่วันที่ 24 พฤศจิกายน 2551 ถึงวันที่ 17 ตุลาคม 2559

1. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน 258 คน
  2. ผู้ประสบปัญหาทางสังคม จำนวน 126 คน
- รวมทั้งหมด 384 คน

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ณ ปัจจุบัน

ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ ณ วันที่ 22 มีนาคม 2560 ผู้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพประกอบด้วย

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดังนี้

1. เมียนมา จำนวน 4 คน
2. กัมพูชา จำนวน 3 คน
3. ชาวโรฮีนจา จำนวน 13 คน

รวมทั้งหมด 20 คน

กระบวนการคุ้มครองผู้เสียหาย (Victim protection process)

1. รับตัวผู้เสียหาย (Receiving the victims)

1.1 รับแจ้ง

- 1.2 เข้าร่วมกับหน่วยงาน องค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการเข้าช่วยเหลือผู้เสียหาย และ

ร่วมคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

- 1.3 รับตัวเข้าคุ้มครอง โดยผู้เสียหายยินยอม ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน

- 1.4 ถ่ายภาพ จัดทำทะเบียนประวัติเบื้องต้น

- 1.5 แจ้งสิทธิ และกลุ่ระเบียบให้แก่ผู้เข้ารับการคุ้มครอง

1.6 แบ่งกลุ่มจัดเข้าเรือนนอนมอบปัจจัย 4

2. สืบค้นข้อเท็จจริง (Determining the Victims)

2.1 กรณีคนไทย

- สอบข้อเท็จจริง (Case report)
- ประสานสถานพยาบาลตรวจหาอายุ หรือร่องรอยบาดแผลการถูกระทำการตรวจ

เพื่อหาโรคติดต่อ หรือรักษาพยาบาล

- แจ้งประสานครอบครัว หรือขอเอกสารหลักฐาน
- ประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานที่นำส่ง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

2.2 กรณีคนต่างชาติ

- สอบข้อเท็จจริง (Case report)
- ประสานสถานพยาบาลตรวจหาอายุ หรือร่องรอยบาดแผลการถูกระทำการตรวจ

เพื่อหาโรคติดต่อ หรือรักษาพยาบาล

- สอบข้อเท็จจริง สัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกโดยประสานล่ามภาษาจากหน่วยงาน

องค์กรเครือข่าย

- ประสานขอข้อมูลจากหน่วยงานที่นำส่ง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

2.3 วิเคราะห์ปัญหา

ทั้งด้านกายจิตอารมณ์สังคมอาชีพ และกฎหมาย

2.4 วางแผนให้ความช่วยเหลือ

- ด้านร่างกาย ตรวจสุขภาพ ตรวจหาอายุ ตรวจโรค ตรวจสภาพการถูกระทำ
- ด้านจิตใจ ส่งเข้ารับการตรวจสุขภาพจิต เพื่อวางแผนบำบัดฟื้นฟู อย่างต่อเนื่อง
- ด้านพฤติกรรม เก็บข้อมูล และประสานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
- ด้านครอบครัว

กรณีคนไทย เยี่ยมบ้านประเมินครอบครัว หรือชุมชน หรือสภาพแวดล้อม

กรณีต่างชาติ กงต่อด้านการค้ามนุษย์ประสานประเทศต้นทาง เพื่อสืบหาและ

ประเมินครอบครัว ตลอดจนการพิสูจน์และยืนยันสัญชาติ

- ด้านการศึกษา เป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย : ภาษาและทักษะชีวิต

- ด้านการดำเนินคดีทางกฎหมาย มีการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียม

ความพร้อมให้กับผู้รับการคุ้มครอง

2.5 ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ(Providing aid)

- ด้านร่างกาย มีการนำผลการตรวจอายุมาประกอบการดำเนินคดี การนำผลการตรวจร่างกาย หรือตรวจเลือด หรือตรวจโรคมาประกอบ และ พิจารณาช่วยเหลือตามความเหมาะสม หรือส่งต่อหน่วยงานอื่น

- ด้านจิตใจมีการนำผลตรวจสุขภาพจิตมาใช้จัดกิจกรรมฟื้นฟู ปรับสภาพ หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ารับการรักษาบำบัดอย่างต่อเนื่อง มีการนำผลการให้คำปรึกษาของนักจิตวิทยา มาวิเคราะห์ให้ความช่วยเหลือร่วมกับเจ้าหน้าที่เพื่อจัดกิจกรรมที่เหมาะสม หรือสร้างความสัมพันธ์

- ด้านครอบครัวและชุมชน มีการเยี่ยมบ้าน และจัดกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ครอบครัวและชุมชน

- ด้านการศึกษา หรืออาชีพ มีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านภาษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะชีวิตในด้านต่างๆการพัฒนาทักษะอาชีพภายในและภายนอกสถานคุ้มครอง

- ด้านกฎหมายประสานข้อมูลด้านคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิร่วมกับทิมสหวิชาชีพประชุมเรียกองค์การใหม่ทดแทนร่วมกับทิมสหวิชาชีพประสานขอสืบพยานล่วงหน้าในชั้นศาล (กรณีต่างชาติ)และเตรียมความพร้อมและคุ้มครองผู้เสียหายในการให้ปากคำในชั้นสอบสวนชั้นศาลคดีแรงงานประสานเรียก้องค่าจ้างแรงงาน

2.6 ประเมินผล (Assessment of results)

- กรณีคนไทย มีการประเมินผลร่างกายและจิตใจประเมินพฤติกรรม หรือความร่วมมือประเมินความพร้อมของครอบครัวประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพ และประเมินจากผลการดำเนินคดี

- กรณีคนต่างชาติมีการประเมินผลร่างกายและจิตใจประเมินพฤติกรรม หรือความร่วมมือประสานประเทศต้นทางประเมินครอบครัวประเมินผลการฝึกทักษะอาชีพ และประเมินจากผลการดำเนินคดี

2.7 คืนสู่สังคม (Return to society)

- กรณีคนไทย เมื่อมีการพิจารณาผ่านการประเมินทุกด้านจะดำเนินการส่งกลับคืนสู่ครอบครัวหรือส่งต่อหน่วยงานอื่นตามความเหมาะสม

- กรณีคนต่างชาติ เมื่อมีการพิจารณาผ่านการประเมินทุกด้านมีการรายงานกองต่อต้านการค้ามนุษย์กองต่อต้านการค้ามนุษย์ดำเนินการแจ้งรายชื่อผู้เสียหายที่สามารถส่งกลับคืนสู่ครอบครัวมีการตรวจสอบรายชื่อตามรหัส สามารถส่งกลับได้ก็รายประสานขอรับค่าใช้จ่ายในการส่งกลับจากเงินกองทุนป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนส่งกลับ และตรวจสอบทรัพย์สินและแจ้งวันส่งกลับ

2.8 ติดตามผล

- กรณีคนไทย มีการประสานหน่วยงานในพื้นที่ติดตามผลทางจดหมาย หรือโทรศัพท์
- กรณีคนต่างชาติหน่วยงานประเทศต้นทางติดตามผลเพื่อรายงานให้ทราบบางกรณีในการประชุมทวิภาคี (Case Management Meeting) ประเทศต้นทางประสานภาคเอกชนติดตามผล (หน่วยงานองค์กรเข้าร่วม ได้แก่ IOM มูลนิธิคาทอลิก UNHCR Save the Children และ มูลนิธิรักษ์ไทย)

4. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยาม จังหวัดระนอง

องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยาม ได้จัดตั้งตามกฎกระทรวงเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2546 โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลสำนักงานตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลเกาะพยาม อำเภอเมือง จังหวัดระนอง และปัจจุบันได้เปิดทำการชั่วคราวองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยาม(สาขาระนอง) ตั้งอยู่ ณ บ้านเลขที่ 2/99 หมู่ที่ 1 ถนนเพชรเกษม ตำบลบางริน อำเภอมืองระนอง จังหวัดระนอง

ตำบลเกาะพยาม ประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเกาะพยาม และหมู่ที่ 2 บ้านเกาะช้าง มีพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ 34.7 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 21,638.171 ไร่ แบ่งเป็น หมู่ที่ 1 บ้านเกาะพยามมีพื้นที่ประมาณ 16.60 ตารางกิโลเมตร และ หมู่ที่ 2 บ้านเกาะช้าง มีพื้นที่ประมาณ 18.19 ตารางกิโลเมตร

เกาะพยามอยู่ฝั่งทะเลอันดามัน จังหวัดระนอง เป็นเกาะที่มีขนาดใหญ่รองมาจากเกาะช้าง จังหวัดระนอง อยู่ห่างจากเกาะช้างมาทางใต้ประมาณ 4 กิโลเมตร ตอนกลางของเกาะพื้นที่เป็นภูเขา มีป่าไม้และสัตว์ป่าประเภทนก ลิงและหมูป่า พื้นที่บางส่วนถูกปรับเปลี่ยนเป็นสวน ลักษณะทางภูมิศาสตร์รอบๆ ชายฝั่งเป็นอ่าว สลับกับโขดหินบริเวณตอนกลางของอ่าวเป็นชายหาด

กระบวนการทำงานและเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

กระบวนการทำงานพื้นที่เกาะพยามไม่มีสถานการณ์การค้ามนุษย์มีแต่แรงงาน ลูกจ้างซึ่งแรงงานที่อยู่ในพื้นที่เกาะพยามส่วนใหญ่เป็นแรงงาน ลูกจ้าง มีบัตรถูกต้องตามกฎหมาย การค้าประเวณีบนเกาะพยามไม่มี 100% เรื่องการค้ามนุษย์ภารกิจหลักจะเป็นของฝ่ายปกครอง ในส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยาม (อบต.เกาะพยาม) จะเป็นผู้ช่วยสนับสนุนฝ่ายปกครอง เช่น น้ำ อาหาร เรือ และการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับฝ่ายปกครอง นอกจากนี้ยังมีชุดตรวจของทหาร (คสช.) มาร่วมปฏิบัติงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยามในด้านชุมชนมีก้านั้นเป็นหัวหน้าชุดร่วมกับอาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน (อปพร.)และอาสาสมัครคุ้มครองหมู่บ้านร่วมปฏิบัติงาน

การเชื่อมโยงกับเครือข่ายด้านการเฝ้าระวังเนื่องจากเกาะพยามมีพื้นที่น้อย ส่วนมากจะเป็นทางผ่านของผู้ลักลอบเข้ามา และจะไปขึ้นฝั่งที่อำเภอกะเปอร์ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยาม จะทำงานร่วมกับฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อเกิดเหตุชาวโรฮิงญาลักลอบเข้ามาโดยอาศัยเข้ามาทางเรือประมาณ 50-80 คน องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะพยามมีการเยียวยาโดยการให้น้ำ และอาหาร มีการดำเนินการแจ้งไปยังฝ่ายปกครอง นายอำเภอเมืองระนองได้จัดส่งปลัดอำเภอฝ่ายปกครองมารับตัวไปไม่ให้อาศัยอยู่บนเกาะ และมีชุดตรวจ คสช. ฝ่ายปกครอง อยู่ที่เกาะสับเปลี่ยนเป็นชุด มีเวรยามประจำ

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. มีชุดตรวจ คสช. ทหาร
2. มีเจ้าหน้าที่ทหารเรือประจำอยู่ที่เกาะช้าง จำนวน 45 นาย
3. มีการประสานงานภาคีภาครัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และฝ่ายปกครอง
4. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบนเกาะช่วยกันสอดส่องดูแล เพราะพื้นที่เกาะพยามมีขนาดเล็ก ถ้าพบเจอคนแปลกหน้าเข้ามาก็จะแจ้งให้ทราบทันที
5. การประชาสัมพันธ์มีการปิดประกาศที่อาคารอเนกประสงค์ และขั้บรถจักรยานยนต์บอกกล่าว เนื่องจากจำนวนครัวเรือนบนเกาะมีน้อย

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และแนวทางแก้ไขปัญหา

1. กำลังพลมีน้อยต้องเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานฝ่ายความมั่นคงให้มากขึ้น
2. งบประมาณน้อยต้องเพิ่มงบประมาณในการปฏิบัติงาน

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

ฝ่ายความมั่นคงจัดอบรมให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

แนวทางในการพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

1. ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำในการแก้ปัญหา
2. จัดอบรมแก่ผู้ต้องหาที่ทำงานทำ (ต่างด้าว) เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนจะเดินทางไปทำงาน ได้แก่ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างและสถานที่ทำงานก่อนตัดสินใจทำงาน ต้องเรียนรู้สิทธิ หน้าที่แรงงาน จัดเก็บเอกสารสำคัญไว้กับตัวตลอดเวลา และให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์
3. จัดอบรมเรื่องกฎหมายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน ง่าย และรวดเร็ว ในการทำงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

1. ล่ามในการสื่อสารมีน้อย บางครั้งต้องใช้พนักงานโรงงานช่วยในการคัดแยกเหยื่อ ทำให้การสอบข้อเท็จจริงมีความผิดพลาด เช่น พูดไม่เหมือนกัน เนื้อหา เอกสาร ที่ทำให้รูปแบบคดีศาลเปลี่ยนไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษากัมพูชา ควรมีล่ามประจำทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ขาดความรู้ ความเข้าใจในระเบียบข้อปฏิบัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคดี ทำให้การตัดสินใจล่าช้า และไม่สามารถทำได้อย่างทัน่วงที
3. เจ้าหน้าที่ตาม พรบ. บังคับและปราบปรามการค้ามนุษย์ มีน้อย ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับการทำงาน
4. งบประมาณน้อยต้องเพิ่มงบประมาณในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น

จังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทยหรือริมฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย มีพื้นที่ทั้งหมดจังหวัดประมาณ 4,611,829 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับจังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง และจังหวัดจันทบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมผจญภัย และแหล่งท่องเที่ยวบันเทิงสมัยใหม่นอกจากด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรีจัดเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกมาก ในด้านพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมต่างๆ ของประเทศ แห่งหนึ่งส่งผลให้จังหวัดสามารถพัฒนากิจกรรมต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรมการพาณิชย์ การท่องเที่ยว และการคมนาคม

รูปแบบการค้ำนุษย์ในพื้นที่จังหวัดชลบุรีพบว่า มีการบังคับค่าบริการทางเพศการบังคับใช้แรงงาน (ประมง) และการบังคับขอราน ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องรวมถึงมีรูปแบบที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการนำ social media เข้ามาใช้เพื่อการติดต่อในการกระทำผิด เช่น การซื้อบริการทางเพศโดยตรงไม่ผ่านนายหน้า หรือสถานประกอบการ ผู้ขายบริการจะนำเงินมาให้กับสถานประกอบการภายหลัง ทำให้เป็นไปได้ยากในการตรวจพบการกระทำผิด

ปัจจัยที่เอื้อต่อการค้ำนุษย์ในพื้นที่ เนื่องจากปัจจุบันจังหวัดชลบุรีมีประชากรตามทะเบียนราษฎร์ และประชากรแฝงเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันรวมทั้งสิ้นเกือบ

สามล้านคน โดยส่วนหนึ่งเป็นผู้ย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในแต่ละปีจังหวัดชลบุรีมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาประมาณ 11 ล้านคน เมืองพัทยาซึ่งเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก มีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกมุมโลกเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวถึงปีละ 9 ล้านคน รวมถึงเข้ามาประกอบกิจการต่างๆ เช่น กิจการโรงแรม บริษัทนำเที่ยว ทำให้เป็นชุมชนที่มีผู้อยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรม ธุรกิจการประมง และสถานบันเทิง ส่งผลให้ในพื้นที่ที่มีประชากรแอบแฝงจำนวนมาก และตรวจสอบการเคลื่อนย้ายได้ยากซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทำให้ลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ รวมถึงปัญหาการค้ำนุษย์

รูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ด้านการป้องกัน

1. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง พรบ. กฎหมาย และการช่วยเหลือ การสร้างภูมิคุ้มกันแก่ อปท. ทิมสหวิชาชีพ ล่าม ผู้นำชุมชน วินมอเตอร์ไซด์
2. มีชุดปฏิบัติงานป้องกันระดับอำเภอ
3. การประสานความร่วมมือกับทีมทุกระดับ
4. มีบ้านแรกรับ เช่น มูลนิธิหลวงพ่อเริ่ มูลนิธิมือต่อมือ โดยมูลนิธิจะมีหน้าที่ค้นหากลุ่มเสี่ยงเพื่อเข้ารับบริการและให้การช่วยเหลือ
5. มีการสร้างเครือข่ายชุมชนและครอบครัวเข้ามาช่วยเหลือ
6. ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้า – ออกเรือประมง (ศูนย์ PIPO)
7. จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงจังหวัดชลบุรี
8. ศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างจังหวัดชลบุรี
9. ศูนย์พิทักษ์เด็กเป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ผ่านการประสานงานจากเครือข่าย
10. แต่งตั้งชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับอำเภอ
11. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี ได้จัดอบรมเผยแพร่ความรู้ตาม พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้เข้าใจระบบกฎหมาย วิธีการสอบสวน การดำเนินคดีแก่ผู้ที่ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจกลุ่มเสี่ยง เพื่อสามารถป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ถูกล่อลวง

ด้านการดำเนินคดี

ก่อนมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ขาดการคัดแยกเหยื่อเพราะตำรวจยังไม่มีความเข้าใจในรูปแบบของการค้ามนุษย์ เมื่อจับกุมเหยื่อที่ขอทานได้จะถูกดำเนินคดีฐานหลบหนีเข้าเมืองแล้วก็จะถูกส่งกลับภูมิลำเนา หลังมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พรบ.การค้ามนุษย์มากขึ้นสามารถคัดแยกเหยื่อได้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นส่งผลให้สามารถพิจารณาคัดแยกผู้เสียหายได้ง่ายขึ้น รวมถึงความร่วมมือของส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การทำหนังสือถึงอัยการจังหวัดชลบุรีในกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้พิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์กำหนดกรอบระยะเวลาให้ชัดเจน

ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีอย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นคนไทย หรือต่าง

ด้านความร่วมมือ

เดิมมีการทำงานแบบโดดเดี่ยวขาดการบูรณาการกัน ตำรวจไม่กล้าที่จะดำเนินคดีเพราะไม่มีความรู้ยังไม่รู้ในเรื่องการค้ามนุษย์มี หลังจกมี พรบ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้มีความร่วมมือการทำงานกันมากขึ้น

เครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด

ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด คือ ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ และเด็กถูกล่วงละเมิด เปิดดำเนินการเพื่อให้การคุ้มครองเด็กจากผู้ที่ขบถละเมิดเด็ก กระบวนการค้าเด็ก กระบวนการค้ามนุษย์ รวมถึงเด็กที่ตกเป็นเหยื่อทุกรูปแบบ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการคุ้มครองเด็กตามกระบวนการ โดยช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน ขอดาน ขายบริการทางเพศ และเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายของกระบวนการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายในรูปแบบต่างๆ ได้รับการปกป้อง คุ้มครอง ดูแลอย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และคุณภาพ สามารถกลับคืนสู่ครอบครัว หรืออยู่ร่วมกับสังคมได้ในอนาคต ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด เล็งเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก และผู้เสียหาย เป็นบุคคลที่ต้องได้รับการดูแล และพัฒนาให้เด็กเหล่านี้ได้รับสิทธิต่างๆ เหมือนกับเด็กทั่วไป

ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด เปิดดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2554 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ และเด็กถูกล่วงละเมิดจึงได้ดำเนินการเปิดศูนย์ใหม่ เป็นองค์กรที่มีอุดมการณ์ช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน และเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายด้วยจิตอาสา และเจ้าหน้าที่ของศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด แต่ละคนมีประสบการณ์การทำงาน ด้านเด็กแต่ละคนกว่า 15 ปี โดยเฉพาะการดูแลเด็กที่ถูกล่วงละเมิด และเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย ดังนั้น ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ฯ จึงมีนโยบายแน่วแน่ตามที่กล่าวมาข้างต้น และภายใต้ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด จึงได้ดำเนินการเปิด “ศูนย์พักพิงชั่วคราว” เพื่อรองรับเด็กเร่ร่อน และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อทุกประเภทที่ต้องการความช่วยเหลือ และศูนย์ต้องการดำเนินการช่วยเหลือให้ครบกระบวนการ

ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิดมีกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการช่วยเหลือแก่เด็กเร่ร่อน เด็กด้อยโอกาส เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทุกประเภท และเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายของกระบวนการค้ามนุษย์ โดยมีกระบวนการทำงาน การดำเนินคุ้มครองเด็กผู้เสียหาย หรือเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหาย รวมถึงกระบวนการที่ใช้เด็กเป็นเครื่องมือ หรือกระบวนการค้ามนุษย์ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชลบุรี และอื่นๆ ดำเนินการช่วยเหลือผู้เสียหายจากคดีต่างๆ เพื่อให้ผู้เสียหายเหล่านี้ได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างเป็นระบบ และสามารถคืนสู่ครอบครัว หรือมีงานทำที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมโดยปกติสุข และมีการทำงานเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคีเครือข่าย แนวทางการทำงานของศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด มีทีมงานครูช่างถนนเพื่อลงไปช่วยเหลือเด็กเร่ร่อน เด็กขอดาน และเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายทุกประเภทในเบื้องต้น ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านข้อมูล พยานหลักฐานต่างๆ ที่ใช้เป็นข้อมูลขยายผลไปถึงผู้ใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ

ศูนย์ต่อต้านการค้ำมนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิดเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราว เปิดบริการด้านที่พักอาศัยให้เด็ก และผู้เสียหายทุกประเภทให้มีที่พักอาศัยที่ปลอดภัยโดยการบริการด้านปัจจัย 4 และได้ดำเนินการรณรงค์ป้องกันไม่ให้เด็กตกเป็นผู้เสียหายประเภทต่างๆ จึงได้ดำเนินการให้ความรู้แก่เด็กในชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อเป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังปัญหา และแจ้งเบาะแสของเด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายทุกประเภทมายังศูนย์ฯ เป็นหน่วยงานบริการด้านข้อมูล และประสานไปยังหน่วยงานเครือข่ายเพื่อดำเนินการคุ้มครองเด็ก ประสานส่งต่อเด็กกลับคืนสู่ภูมิภาคนาเดิมหรือจัดหางาน หรือการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ตามความเหมาะสม

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์

ปัจจัยความสำเร็จ คือ ดำเนินงานตามข้อกำหนดฯ คุ้มครอง ดูแล ดำเนินคดี สืบสวนให้เร็วที่สุด เด็กจะต้องสิ้นสุดการดำเนินงานคดีเป็นที่เรียบร้อยจึงส่งคืนสู่ครอบครัว แต่ในระหว่างการดำเนินคดีจะอาศัยอยู่ในศูนย์ต่อต้านการค้ำมนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด ระยะเวลาโดยประมาณ 8 เดือน แต่ไม่เกิน 2 ปีการทำงานร่วมกัน การประสานงานภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ซึ่งผู้เสียหายบางรายไม่ยอมรับว่าตนเป็นผู้เสียหาย

แนวทางการพัฒนาการทำงานเครือข่าย

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2560 เน้นการทำงานเชิงบูรณาการ และเชิงรุก ทุกภาคส่วนต้องส่งเสริมหน่วยงานที่มีภารกิจการทำงานเกี่ยวกับเด็กให้เข้ามาช่วยเหลือในพื้นที่ และส่งเสริมการทำงานในเชิงจิตวิทยาในการลงพื้นที่ร่วมกัน

2. ศูนย์ธารชีวิตเพื่อเด็ก

ศูนย์ธารชีวิตเพื่อเด็กก่อตั้งในปี ค.ศ.1993 (พ.ศ. 2535) โดยคณะนักบวชหญิง นิกายโรมันคาทอลิก เพื่อรองรับเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งจากภายใน และภายนอกประเทศ และปัญหาการอพยพของเพื่อนบ้าน สาเหตุดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กบางรายไม่มีสูติบัตร ทะเบียนบ้าน ส่งผลให้เด็กไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่างๆ ที่ควรจะได้รับ โดยเฉพาะสิทธิทางด้านการศึกษา ครอบครัวเด็กส่วนใหญ่อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคอื่นๆ รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีขึ้น ความเป็นอยู่ที่ขาดแคลนทำให้เด็กๆ ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ขาดอาหาร ไม่ได้รับความรักความเอาใจใส่ เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิด ครอบครัวแตกแยก การใช้ความรุนแรงในครอบครัว การตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ถูกบังคับขู่ขานขายของตามชายหาด รวมทั้งถูกบังคับขายบริการทางเพศ

วัตถุประสงค์องค์กร

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่เด็กที่ขาดโอกาส
2. เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเข้าสู่วงจรธุรกิจการท่องเที่ยวทางเพศ
3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาให้แก่เด็กที่ขาดโอกาส

กลุ่มเป้าหมาย

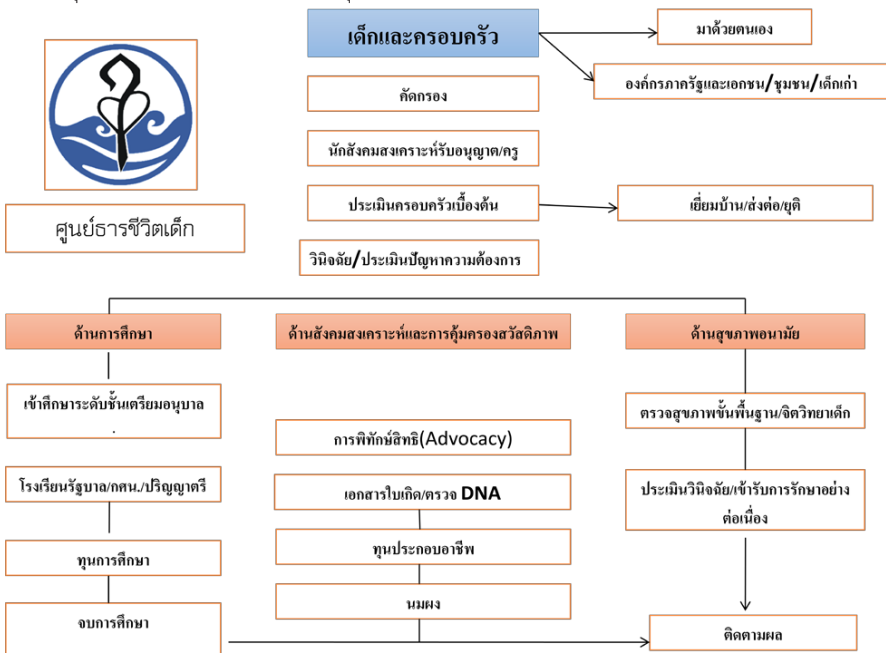
เด็กที่ขาดโอกาส และอยู่ในภาวะเสี่ยงในเขตเมืองพัทยา

กิจกรรมดำเนินการ

1. ให้บริการตรวจ และให้คำแนะนำเรื่องสุขภาพ และโรคติดต่อ
2. ให้คำปรึกษารายบุคคล และกลุ่ม
3. จัดอบรมให้ความรู้เรื่องติดต่อโรคเอดส์ ยาเสพติดแก่เด็ก และผู้ปกครอง
4. ให้การสงเคราะห์เด็ก และครอบครัวที่ติดเชื่อ
5. ติดตามผล ประสานงาน และส่งต่อผู้ป่วย
6. ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กในครอบครัวที่ยากจน

กระบวนการทำงาน

ศูนย์ธารชีวิตเด็กมีกระบวนการทำงานเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่ขาดโอกาส ยากจน และอยู่ในภาวะเสี่ยงในเมืองพัทยา โดยจัดการเรียนการสอน และพัฒนาศักยภาพเด็กในสภาพต่างๆ เพื่อให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรม ดำเนินชีวิตเปี่ยมด้วยคุณค่า และศักดิ์ศรีมนุษย์ และสนับสนุนเด็กให้เข้าถึงสิทธิต่างๆ และมีทักษะที่จำเป็นต่อชีวิตมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กอายุระหว่าง 3-14 ปี ซึ่งเป็นเด็กที่มีความเสี่ยงในเมืองพัทยา ซึ่งเด็ก และครอบครัวที่มาด้วยตนเอง หรือองค์กรภาครัฐ และเอกชน ชุมชนเด็กเก่า จะดำเนินการคัดกรองเด็กโดยนักสังคมสงเคราะห์ หรือครูแล้วทำการประเมินครอบครัวเบื้องต้น โดยการประเมินเด็กจะดำเนินการในลักษณะติดตาม หรือเยี่ยมบ้าน ส่งต่อ หรือยุติการช่วยเหลือ มีการวินิจฉัย หรือประเมินความต้องการการได้รับความช่วยเหลือ มีให้บริการทั้งด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพ และด้านสุขภาพอนามัย ที่มีการติดตามผลในทุกด้าน

ศูนย์ธารชีวิตเด็กมีการให้บริการ เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปฐมวัย และการศึกษา นอกโรงเรียน เยี่ยมบ้านเด็กทั้งก่อนรับบริการ ระหว่างรับบริการ และหลังรับบริการ การดูแลสุขภาพอนามัย โดยการประสานขอความอนุเคราะห์แพทย์ พยาบาล และองค์กรเครือข่ายเข้ามาตรวจสุขภาพร่างกาย และฟัน การให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่เด็กที่ครอบครัวยากจน และมีความต้องการศึกษาต่อ จนกระทั่งจบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี การให้ค่าปรึกษาแก่เด็ก ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการให้ความรู้ในเรื่องสิทธิเด็ก กฎหมายคุ้มครองเด็ก กฎหมายการค้ามนุษย์ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก 2546 ฯลฯ การดำเนินการเรื่องเอกสารสิทธิของเด็ก เช่น การตรวจ DNA เอกสารใบเกิด ติดต่อสถานศึกษา ฯลฯ ให้การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในด้านกฎหมาย ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก เช่น เด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยง เด็กที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ หรือถูกนำไปขอตาน เป็นต้น

ด้านการป้องกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดกระบวนการเตรียมความพร้อมของเด็กเพื่อเข้าสู่ระบบ การศึกษา และการปรับตัวเข้าสู่สังคม โดยให้การศึกษาดังแต่ระดับชั้นอนุบาล 1-3 จนถึงระดับชั้นประถมศึกษา การส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กได้เรียนรู้ทักษะในการดำรงชีวิต และเข้าถึงสิทธิต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และรอดพ้น จากความรุนแรงในกระบวนการค้ามนุษย์ กิจกรรมให้ทุนการศึกษาช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่เด็กที่ ครอบครัวยากจน และมีความต้องการศึกษาต่อจนกระทั่งจบการศึกษาในระดับชั้นปริญญาตรี กิจกรรมปลูกฝัง ช่วยเหลือสังคม “โครงการเพื่อนช่วยเพื่อนวันละ 1 บาท” ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กฯ ได้เรียนรู้ที่จะแบ่งปัน ให้กับผู้อื่นที่มีความต้องการความช่วยเหลือ และมีความยากลำบาก ซึ่งคำนึงถึงศักยภาพของเด็กที่มีส่วนช่วย สร้างสรรค์สังคมให้น่าอยู่มากยิ่งขึ้น

ด้านการช่วยเหลือ

ด้านการช่วยเหลือมีการคุ้มครอง ประสานส่งต่อเครือข่าย เช่น การส่งต่อเด็กถูกแสวงหา ผลประโยชน์พาไปขอตาน (ค้ามนุษย์) ไปยังมูลนิธิพิทักษ์คุ้มครอง การส่งต่อเด็กตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ไปยังบ้านสุขฤทัย การส่งต่อเด็กพิการไปยังบ้านครูบุญชูเพื่อเด็กพิเศษ การส่งต่อเด็กตกเป็นผู้เสียหายจาก การค้ามนุษย์ และเด็กเสี่ยงต่อการละเมิดทางเพศไปยังบ้านเควิน (กรุงเทพฯ) การส่งต่อเด็กยากจน และมีความ เสี่ยงเด็ก เป็น ผู้กระทำความผิดไปยังบ้านจริงใจ และการส่งต่อเด็กถูกละเมิดทางเพศไปยัง มูลนิธิเทคแคร์คิด

การเชื่อมโยงการทำงานของเครือข่าย

โดยทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาคี และเครือข่าย มีการทำงานที่ตระหนักถึง นอกเหนือจากสถาบันครอบครัว สถาบันทางสังคม เช่น ชุมชน โรงเรียน วัด และองค์กรต่างๆ ทางสังคม มีส่วนสนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กเติบโตในสังคมได้เช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาเด็กจึงต้องทำงานในลักษณะ บูรณาการร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาคี และเครือข่าย ในการให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ครอบครัว ชุมชน ที่มีส่วนปกป้องดูแลเด็กในสังคม มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาของเด็ก แก่ครอบครัว และชุมชน เพื่อกระตุ้นให้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่าย การทำงานที่จะเข้ามารองรับ การช่วยเหลือ ตลอดจนการส่งเสริมโครงการ การเข้าร่วมกิจกรรมณรงค์ป้องกัน และแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์เชิงรุกในชุมชน

ปัจจัยความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาค่ามนุษย์

1. การแลกเปลี่ยนบุคลากรในการช่วยเหลือของหน่วยงาน โดยเฉพาะล่าม เมื่อเกิดคดีค้ามนุษย์ กับกลุ่มต่างดาว กระบวนการทำงานในการช่วยเหลือของทีมสหวิชาชีพ การทำงานร่วมกับทีมสหวิชาชีพ

มีการประชุมร่วมกันทุกเดือน หรือถ้ากรณีมีผู้เสียหายเร่งด่วนสามารถประชุมทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือผู้เสียหายได้อย่างรวดเร็ว มีบริการด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์และการคุ้มครองสวัสดิภาพ และด้านสุขภาพอนามัย ที่ดำเนินการติดตามผลในทุกๆ ด้าน

2. สถาบันครอบครัวและสถาบันทางสังคม เช่น ชุมชน โรงเรียน วัด และองค์กรต่างๆ ทางสังคมมีส่วนสนับสนุน และส่งเสริมให้เด็กในด้านต่างๆ มีการทำงานบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาคี และเครือข่าย ในการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครอบครัว ชุมชน มีส่วนปกป้องดูแลเด็กในสังคม มีการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาของเด็กแก่ครอบครัว และชุมชน เพื่อกระตุ้นให้มีส่วนร่วมช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะการสร้างเครือข่ายการทำงานที่จะเข้ามารองรับการช่วยเหลือ

3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดแยกผู้เสียหายร่วมกับภาครัฐ

ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน และแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

1. ปัญหา และอุปสรรค

1.1 ระบบการทำงานของราชการล่าช้าไม่สามารถทำงานได้ตลอด 24 ชั่วโมง และการทำงานของระบบราชการจะเน้นเอกสาร ทำให้การดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีความล่าช้า ส่งผลให้หน่วยงานเอกชน หรือมูลนิธิดำเนินการร่วมกันได้อย่างไม่สะดวก และรวดเร็ว

1.2 นโยบายของระบบราชการในระดับพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทั้งนโยบายการทำงานของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติ และมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบในเรื่องค้ำมนุษย์จึงไม่สามารถยึดที่บุคคลไม่ได้

1.3 การขาดบุคลากรที่เป็นนักสังคมสงเคราะห์ในการช่วยเหลือผู้เสียหายและผู้ช่วยเหลือที่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือผู้เสียหายอย่างแท้จริง

2. แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

การสร้างบุคลากรให้มีนักสังคมสงเคราะห์ในหน่วยงาน หรือศูนย์ฯ และฝึกอบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

งานด้านสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพ จะต้องให้การสงเคราะห์ และคุ้มครอง สวัสดิภาพเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ในกรณีที่เกิดถูกกระทำความรุนแรง ถูกค้าประเวณี หรือถูกนำไปขอราน หากเกี่ยวข้องกับกฎหมายต้องใช้กระบวนการในรูปแบบทีมสหวิชาชีพเพื่อหาวิธีการสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสม ทั้งนี้ กระบวนการคัดแยกผู้เสียหายจะทำงานร่วมกับภาครัฐ มีการบูรณาการร่วมกันทั้งด้านการช่วยเหลือ และประสานงานส่งต่อ และมีการประชุมหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และทีมสหวิชาชีพร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3. ศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี จังหวัดชลบุรี

ในปี พ.ศ. 2534 คุณพ่ออันโตนิ คิริชัย เลากอบกุล ได้เปิด “ศูนย์สตรีพัฒนา” เพื่อหาทางช่วยเหลือหญิงขายบริการของพัทยา และสำหรับสตรีที่ได้รับผลกระทบทางลบจากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวในพัทยาที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางอันตรายในอาชีพของตน โดยสตรีส่วนใหญ่ที่เข้ามาในพัทยามีความหวังที่จะมีฐานะที่ดีขึ้น และมีงานทำเพื่อส่งเงินให้ทางครอบครัวในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ยากจน ดังนั้น คณะภคินีศรีชุมพาบาล เจ้าหน้าทีคนไทย และอาสาสมัครทั้งชาวไทย และต่างชาติ จึงเข้ามาดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือผู้หญิง และเด็กที่อยู่ชายขอบของสังคม และใช้ชื่อว่า “ศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี” และแนวคิดของทางศูนย์เชื่อว่าสตรีทุกคนมีพลัง มีอำนาจ และมีการตระหนักรู้ ศูนย์ฯ จึงมุ่งมั่นพัฒนาทักษะเหล่านี้โดยมีจุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปลูกจิตสำนึกของสตรีในการเห็นคุณค่าจากสตรีที่ถูกกดขี่จากสังคม
2. สร้างสัมพันธภาพที่ช่วยนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในชีวิต
3. การศึกษาของสตรีที่ขาดโอกาส
4. แนะนำฝ่ายจิตวิทยาให้คำปรึกษา และกลุ่มบำบัด
5. จัดบรรยายภาคที่ปลอดภัยเป็นกันเองเพื่อการปรึกษา หรือในระหว่างสตรีที่ตกอยู่ในสถานการณ์

เดียวกัน

6. ฝึกทักษะเพื่อทางเลือกด้านอาชีพ
7. กระตุ้นความหวังของสตรีเพื่ออนาคตที่ดีกว่า

วิสัยทัศน์

เป็นผู้ผลักดันความเมตตา และการกลับคืนดีด้วยความมุ่งมั่นเดียวกันทั่วโลก

กลุ่มเป้าหมาย

1. สตรีผู้ถูกละเมิดทางเพศ
2. สตรีที่ขาดโอกาส และถูกเอาเปรียบ
3. สตรีที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าบริการทางเพศ

“ศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี” ต้องการเป็นสถานที่แห่งมิตรภาพการศึกษาการดูแลสุขภาพ การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนแก่ผู้หญิงที่ขาดโอกาสในสังคมให้ได้รับโอกาสในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โดยใช้วิธีการเสริมพลังเป็นบุญแจสำคัญที่นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงจากความรู้สึกสิ้นหวังท้อแท้สู่พลังแห่งชีวิตใหม่ด้วยแนวทาง

- การพัฒนา : พัฒนาศักยภาพของบุคคล
- การสร้างเสริม : สร้างเสริมศักดิ์ศรี และสร้างเสริมการเห็นคุณค่าในตนเอง
- การป้องกัน : ป้องกันผู้หญิงจากการเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ ฯลฯ
- การส่งเสริม : ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเมื่อตัดสินใจเพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น

“ศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี” เปิดให้บริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ตั้งแต่เวลา 09.30-11.30 น. เวลา 12.30-14.30 น. และเวลา 17.30-19.00 น. เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ทักษะในการทำงาน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยทางศูนย์ได้ดำเนินการสอนทักษะชีวิต และทักษะอาชีพ ดังนี้

ทักษะชีวิต	ทักษะอาชีพ
- การให้คำปรึกษารายบุคคล	- ภาษาไทย
- การให้คำปรึกษารายกลุ่ม	- ภาษาอังกฤษ
- สัมมนาสร้างเสริมคุณภาพชีวิตประจำเดือน	- ภาษาเยอรมัน
- กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัย และส่งเสริมคุณค่าชีวิต	- คอมพิวเตอร์
- สัมมนาเรื่อง HIV หรือ AIDS	- เสริมสวย
- กายบริหาร	- นวดแผนไทย
	- โภชนาการ

จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนรายวันอยู่ระหว่าง 250-300 คน และทุกปีศูนย์ฯ สามารถช่วยผู้หญิงประมาณ 2,150 ราย ช่วงอายุระหว่าง 15-65 ปี

การทำงานของศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของสตรีที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยการมีอาชีพที่มั่นคง ศูนย์ฯ จึงส่งเสริมการพัฒนาทักษะอาชีพโดยมีกลุ่มอาสาสมัครทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาร่วมดำเนินการเป็นวิทยากร ให้คำปรึกษาผ่านองค์กรเอกชน (NGOs) และสำหรับการพัฒนาทักษะชีวิต ได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด ประกอบด้วย เทศบาลเมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี สำนักงานพัฒนานาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี สำนักงานแรงงานจังหวัดชลบุรี ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และความรู้
2. หน่วยงานภาครัฐระดับประเทศ ประกอบด้วย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข ให้การสนับสนุนด้านความรู้ การยอมรับ และการรับรององค์การโดยการเชิดชูเกียรติ
3. หน่วยงานภาคเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิคณะศรีชุมพบาล NGOs ภาคธุรกิจเอกชน การสนับสนุนด้านงบประมาณ และความรู้

กระบวนการทำงาน

การดำเนินการของศูนย์ธารชีวิตเพื่อสตรี มีเป้าหมายในการช่วยเหลือเด็ก และสตรีที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น โดยผ่านกระบวนการกิจกรรม ฝึกอาชีพ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวให้การยอมรับการทำงานของศูนย์ฯ เป็นอย่างดี มีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นในทุกปี เนื่องจากการฝึกอาชีพที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมายสามารถไปประกอบอาชีพตามที่ได้ฝึกฝนมา เช่น การเป็นเจ้าของกิจการร้านเสริมสวย การเป็นเจ้าของกิจการร้านนวดแผนไทย หรือการเป็นช่างเสริมสวย เป็นต้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายบางส่วนเปลี่ยนอาชีพจากการเป็นสาวบริการกลางคืนเป็นอาชีพที่สร้างคุณค่าแก่ตนเองมากขึ้น อีกทั้งบางคนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองได้ เช่น การเพ้นท์เล็บ การทำจิวเวลรี่ เป็นต้น เพื่อรายได้ที่มากขึ้น และสามารถเลี้ยงครอบครัวให้มีคุณภาพชีวิตที่มั่นคงมากขึ้น

การเรียนทักษะอาชีพของศูนย์ฯ มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างถูกต่อคนละประมาณ 100-200 บาท (3 เดือน) ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงการเรียนได้อย่างง่าย และเน้นการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เหมือนกับบ้าน เป็นครอบครัวเดียวกัน เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนอยากกลับมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ศูนย์ฯ มีการช่วยเหลือ หรือสนับสนุนด้านกำลังใจ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนให้รู้สึกปลอดภัย มีความสุข และเป็นมิตรอีกด้วย

ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

1. ด้านบุคลากรที่เป็นอาสาสมัครมีไม่เพียงพอ เพราะการหมุนเวียนของอาสาสมัครทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการทำ Work permit ของอาสาสมัครต่างชาติที่ค่อนข้างสูง ซึ่งทางศูนย์ฯ ต้องแบกรับค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางจิตวิทยาในการช่วยทำงานด้านการทำกิจกรรมบำบัด

2. งบประมาณในการดำเนินงาน ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐในประเทศไทย แต่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกทั้งในประเทศ และต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ และการเก็บค่าเล่าเรียนจากผู้เรียนจึงไม่เป็นปัญหา แต่หากหน่วยงานภาครัฐจะมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ จะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาการทำงานในด้านเครือข่าย

การฝึกทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตให้แก่สตรี และเด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ในการช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ทุกคน ตามคติพจน์ที่กล่าวว่า “บุคคลเดียว มีค่ามากกว่าโลกทั้งโลก” (One Person is of More Value than the Whole World)

4. สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กบ้านเอื้ออารีย์ (มูลนิธิ เอชเอชเอ็น เพื่อเด็กไทย)

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กบ้านเอื้ออารีย์ ดำเนินงานจัดตั้ง “บ้านเอื้ออารีย์” ซึ่งเป็นศูนย์คุ้มครอง และพัฒนาเด็กของภาคเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยที่เปิดดำเนินงานอยู่ในแถบทะเลฝั่งตะวันออกของประเทศไทย เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเร่ร่อน และดำเนินงานให้การสนับสนุนแก่มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธยา รวมทั้งโรงเรียนอนุบาลโสทรพัฒนาที่ให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีความพิการทางการได้ยินให้มีโอกาสได้เข้าโรงเรียนอนุบาลเฉพาะโดยตรง รวมทั้ง

การดำเนินโครงการสาธารณกุศลอื่นๆ ในการจัดหาความช่วยเหลือ บ้านพักฉุกเฉิน การศึกษา และมอบอนาคตแก่เด็กกว่า 300 ชีวิต ซึ่งมีทั้งเด็กกำพร้า เด็กที่มีความพิการ และเด็กเร่ร่อนในประเทศไทย โครงการให้การศึกษาระบบเคลื่อนที่ได้ มอบความรู้แก่เด็กเร่ร่อนในเมืองพัทธยามากกว่า 100 คนมูลนิธิ เอชเอชเอ็น เพื่อเด็กไทยมีสำนักงานดำเนินงานตั้งอยู่ภายในบริเวณมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธยา เป็นมูลนิธิฯ ที่ดำเนินงานกิจกรรมสาธารณกุศลอย่างอิสระเป็นพันธมิตรกับองค์กรสาธารณกุศลระหว่างประเทศ เอช เอช เอ็น ประเทศเยอรมันนี อีกทั้งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรสาธารณกุศลระหว่างประเทศ Help Alliance มูลนิธิ เอช เอช เอ็น เพื่อเด็กไทย ได้รับการจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ หมายเลขทะเบียนที่ ขบ.113 ลงวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2551

สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กบ้านเอื้ออารีย์ เป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ระดมทุนให้กับมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธยา และโรงเรียนอนุบาลโสทรพัฒนาเพื่อเด็กพิการทางการได้ยิน ทั้งนี้ มูลนิธิฯ

ได้จัดทำข้อตกลงระยะยาวกับมูลนิธิสงเคราะห์เด็กพัทธยา ในการทำหน้าที่ระดมทุน รวมทั้งการจัดคอนเสิร์ตเพื่อการกุศล การจัดแข่งขันกอล์ฟเพื่อการกุศล สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ “บ้านเอื้ออารีย์” (CPDC) เป็นหน่วยงานภายใต้มูลนิธิอีกหน่วยงานหนึ่งที่ให้ความช่วยเหลือโดยให้ที่พักพิงแก่เด็กที่ประสบปัญหาอาศัยอยู่ในสภาพสังคมที่มีการละเมิด และเด็กที่มีความต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน เช่น เด็กที่ถูกคุกคามทางเพศ การละเมิดเด็กทั้งทางร่างกาย และ

จิตใจจากผู้ปกครอง หรือญาติของตนเอง สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ “บ้านเอื้ออารีย์” ได้จัดลำดับความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเด็กเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 เด็กเร่ร่อน ระดับที่ 2 เด็กที่ถูกล่วงละเมิดทั้งด้าน

ร่างกาย และจิตใจ และระดับที่ 3 เด็กพิเศษ ภายในสถานฯ มีการทำงานด้านสังคมสงเคราะห์ งานดูแล และพัฒนาเด็ก งานด้านการศึกษา และงานภาคสนาม

ทั้งนี้สถานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กบ้านเอื้ออารีย์ได้จัดมอบทุนการศึกษาผ่านสมาคมมวยเอ็มซีเอ เป็นประจำทุกปีละ 30 ทุน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 30,000 บาท และได้จัดสรรทุนการศึกษา 30 ทุนต่อปีมอบแก่เด็ก ในนามของมูลนิธิ รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

การทำงานทีม มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำงานในหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด และการประชุมร่วมกันของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยวิธีระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อแก้ไขปัญหา หรือหารือในเรื่องต่างๆ

ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

หน่วยงานภาครัฐไม่ให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับสถานคุ้มครองฯ

แนวทางการพัฒนาการทำงานของเครือข่าย

พัฒนาเด็กโดยผ่านกิจกรรมนันทนาการ และถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านการ์ดเกมส์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ เพื่อป้องกันเด็กไม่ให้ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

แนวทางในการพัฒนากระบวนการทำงานเครือข่ายแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

1. การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
2. การสร้างเครือข่ายที่เฝ้าระวังในพื้นที่
3. การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสาน คัดแยกผู้เสียหาย และการคุ้มครองช่วยเหลือ

ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

1. ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างแท้จริง เนื่องจากมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก หรือความซับซ้อนของกระบวนการค้ามนุษย์
2. ผู้บังคับใช้กฎหมายยังมีความสับสนระหว่างกฎหมายการค้ามนุษย์กับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
3. การสื่อสาร ล่ามที่ต้องใช้ในการสื่อสารกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีไม่เพียงพอ ซึ่งได้แก้ไขปัญหาโดยการประสานองค์กรภาคเอกชนต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา
4. ระยะเวลาในการช่วยเหลือดำเนินคดีล่าช้า

การศึกษาและการนำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย

จากการศึกษาดูงานการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขการค้ามนุษย์จังหวัด เชียงราย ระหว่างวันที่ 13-15 มีนาคม 2560 จังหวัดระนอง ระหว่างวันที่ 24-26 เมษายน 2560 และจังหวัด ชลบุรี ระหว่างวันที่ 5-7 มิถุนายน 2560 คณะผู้วิจัยได้นำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย ดังนี้

จังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และท้องถิ่น มีการดำเนินงานตามนโยบายการบูรณาการหน่วยงาน ข้อมูล ศักยภาพการประสานงานภาคีเครือข่าย การสร้างความเข้มแข็งของกลไกการประสานส่งต่อระดับพื้นที่ภายใต้แนวคิด One Home:บ้านเดียวกัน คู่ขนานไปกับการเร่งรัดการทำงานเชิงรุก มีการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในการแก้ปัญหาระดับพื้นที่ ประสานงานหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการ ตามระบบขั้นตอนของการประสานงาน และไม่เป็นทางการโดยความสัมพันธ์ส่วนบุคคล โดยเฉพาะระหว่างองค์กรเอกชนด้วยกันนั้น การประสานงานจะสะดวกและคล่องตัวมากกว่า แต่ถ้าหากประสานหน่วยงานรัฐ อาจต้องใช้ระยะเวลาตามระเบียบขั้นตอน มีการทำงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น โดยพัฒนากระบวนการในการติดตามผลของเหยื่อค้ามนุษย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในพื้นที่ และมีการบูรณาการเครือข่ายระหว่างประเทศ มีศูนย์ประสานงานชายแดนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ หรือ Border Cooperation Against Trafficking In Persons (BCATIP)

การนำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย

1. การให้บทบาทของชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์มากขึ้นเนื่องจากบทบาทของชุมชนยังมีน้อย และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาค้ามนุษย์
2. มีความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ระดับสืบทวน สอบสวนและมีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีการพัฒนาการทำงานของทีมสหวิชาชีพเพื่อการทำงานที่ต่อเนื่อง และมีการระบุบุคคลผู้ปฏิบัติในการดำเนินงานแต่ละครั้งให้ชัดเจนเนื่องจากผู้บริหารของหน่วยงานรัฐมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยแต่ผู้ปฏิบัติยังคงเดิม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการทำงานและการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีกลไกในการเชื่อมโยงระบบการทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชน
5. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ชุมชนและสังคมเกี่ยวกับปัญหาค้ามนุษย์ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนต่างๆ การสนับสนุนให้ชุมชนมีการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ในชุมชนของตน โดยรัฐเป็นหน่วยงานที่เลี้ยงให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณ องค์ความรู้ทางวิชาการในการขับเคลื่อน
6. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่กลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ หรือกลุ่มผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เช่น การจัดโครงการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการค้ามนุษย์ กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของแรงงานโดยต้องให้ความสำคัญกับทั้งแรงงานไทยและแรงงานข้ามชาติ
7. การเสริมสร้างองค์ความรู้แก่ทีมงานและเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการขับเคลื่อนกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับนิยามความหมายของการค้ามนุษย์ ตลอดจนกระบวนการทำงานเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ และการช่วยเหลือเยียวยา

ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นระบบ การจัดโครงการอบรมเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เรียนรู้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถสื่อสารได้โดยตรงหรือพัฒนาบุคลากรในการสื่อสาร หรือสามในพื้นที่

8. การสร้างกลไกทางกฎหมายทั้งในและระหว่างประเทศ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ควรมีการออกกฎหมายที่ชัดเจน มีการดำเนินมาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง ลดช่องว่างทางข้อกฎหมายที่เอื้อให้คนบางกลุ่มเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากระบบการค้ามนุษย์

9. การให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ในพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนเหล่านี้มีศักยภาพในการทำงานเชิงรุกถึงปัญหาได้ค่อนข้างดี มีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ดังนั้นการสร้างภาคีความร่วมมือในการทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน จึงสามารถเติมเต็มระบบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี

10. สร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์กับประชาชน และสร้างทัศนคติที่ดีไม่ให้เกิดเป็น ผู้เสียหาย และผู้กระทำผิดในกระบวนการค้ามนุษย์ เช่น ดูแลแรงงานข้ามชาติในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์การเคารพผู้หญิงในฐานะมนุษย์มีใช้การมองในฐานะวัตถุทางเพศที่มีไว้ตอบสนองความต้องการของผู้ชายเพียงเท่านั้นการดูแลปกป้องคุ้มครองเด็กตามกฎหมายเกี่ยวกับเด็กต่างๆ เป็นต้น

จังหวัดระนอง

จังหวัดระนองมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ในด้าน การป้องกันมีชุดสายตรวจออกตรวจทางผ่านช่องทางธรรมชาติ การตรวจสถานประกอบการต่างๆ ตามช่วงระดมกวาดล้างพร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ การออกตรวจเรือประมง การรณรงค์เรื่องการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ผ่านทางวิทยุเสียงตามสาย การมีเครือข่ายอาสาสมัครเครือข่ายภาคประชาสังคม มีการรณรงค์ให้เห็นสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และช่วยเหลือผู้ที่กำลังจะเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์มีโอกาสและทางเลือกให้พ้นจากระบบการค้ามนุษย์ ในด้านการดำเนินคดี มีการแจ้งเบาะแสผ่านทางโทรศัพท์ ผู้ประกอบการส่วนมากจะเข้ามาที่สำนักงานเพื่อแจ้งผู้บังคับบัญชา มอบหมายภารกิจในการช่วยเหลือผ่านช่องทางไลน์ ในด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ สำนักงานจัดงานจังหวัดระนองประสานการทำงานร่วมกับสถานคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดระนองเพื่อจัดหางานให้กับคนต่างด้าวที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ และในด้านความร่วมมือทีมสหวิชาชีพมีการออกตรวจสถานประกอบการเพื่อให้ความรู้เพื่อการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ผ่าน และปลายทาง โดยมีการสร้างเครือข่ายและทิศทางความร่วมมือให้เกิดขึ้นเพื่อความร่วมมือ ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา มีช่องทางการสื่อสารที่ชัดเจนเช่น Line กลุ่มทีมสหวิชาชีพ Line กลุ่ม กอรมน. Lineกลุ่มควบคุมขอทาน ซึ่งมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทีมสหวิชาชีพ และตำรวจเป็นสมาชิกใน Line กลุ่ม มีการประชุมทีมต่อเนื่อง เช่น ศูนย์ประสานงานชายแดน จังหวัดระนองมีการประชุมทุกเดือน

การนำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย

1. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง โดยสร้างเครือข่าย และทิศทางความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและแม่นยำในการแก้ปัญหา
2. การจัดอบรมแก่ผู้ต้องหาที่ทำงานทำ (ต่างด้าว) เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อนจะเดินทางไปทำงาน ได้แก่ ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับนายจ้างและสถานที่ทำงานก่อนตัดสินใจทำงาน ต้องเรียนรู้สิทธิ หน้าที่แรงงาน จัดเก็บเอกสารสำคัญไว้กับตัวตลอดเวลา และให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

3. การจัดอบรมเรื่องกฎหมายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน ง่าย และรวดเร็ว ในการทำงาน

จังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรีมีรูปแบบกระบวนการทำงานเครือข่ายในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ในด้านการป้องกัน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เรื่อง พรบ. กฎหมาย และการช่วยเหลือ การสร้างภูมิคุ้มกันแก่ อปท. ทีมสหวิชาชีพ ล่าม ผู้นำชุมชน วินมอเตอร์ไซด์ มีชุดปฏิบัติงานป้องกันระดับอำเภอ มีการประสานความร่วมมือกับทีมทุกระดับ มีบ้านแรกรับ เช่น มูลนิธิหลวงพ่อเรย์ มูลนิธิมีต่อมือ โดยมูลนิธิจะมีหน้าที่ค้นหากลุ่มเสี่ยงเพื่อเข้ารับบริการและให้การช่วยเหลือ มีการสร้างเครือข่ายชุมชนและครอบครัวเข้ามาช่วยเหลือ มีศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวจังหวัดชลบุรี มีศูนย์พิทักษ์เด็กเป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่ผ่านการประสานงานจากเครือข่าย การแต่งตั้งชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับอำเภอ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี ได้จัดอบรมเผยแพร่ความรู้ตาม พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อให้เข้าใจระบบกฎหมาย วิธีการสอบสวนการดำเนินคดี แก่ผู้ที่ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกลุ่มเสี่ยง เพื่อสามารถป้องกันตนเองเพื่อไม่ให้ถูกล่อลวง ในด้านการดำเนินคดี ก่อนมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ขาดการคัดแยกเหยื่อเพราะตำรวจ ยังไม่มีความเข้าใจในรูปแบบของการค้ามนุษย์ เมื่อจับกุมเหยื่อที่ขอทานได้จะถูกดำเนินคดีฐานหลบหนีเข้าเมืองแล้วก็จะถูกส่งกลับภูมิลำเนา หลังมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พรบ.การค้ามนุษย์มากขึ้นสามารถคัดแยกเหยื่อได้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้นส่งผลให้สามารถพิจารณาคัดแยกผู้เสียหายได้ง่ายขึ้น รวมถึงความร่วมมือของส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การทำหนังสือถึงอัยการจังหวัดชลบุรีในกรณีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้พิจารณาเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์กำหนดกรอบระยะเวลาให้ชัดเจน ในด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ มีการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์มีอย่างเท่าเทียมไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือต่างด้าว และในด้านความร่วมมือ เดิมมีการทำงานแบบโดดเดี่ยวขาดการบูรณาการกัน ตำรวจไม่กล้าที่จะดำเนินคดีเพราะไม่มีองค์ความรู้ยังไม่รู้ในเรื่องการค้ามนุษย์มี หลังจากมี พรบ. ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปี 2551 ทำให้มีความร่วมมือการทำงานกันมากขึ้น

การนำไปปรับใช้ในบริบทพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย

1. การอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน
2. การสร้างเครือข่ายที่เฝ้าระวังในพื้นที่
3. การสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประสาน คัดแยกผู้เสียหาย และการคุ้มครองช่วยเหลือ

บรรณานุกรม

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2560). รายงานเศรษฐกิจและการเงิน เดือนมิถุนายน 2560. กรุงเทพฯ.
คิบัติ นพประเสริฐ. (2558). การค้ามนุษย์ในไทย. จุลสารความมั่นคงศึกษา ฉบับที่ 158 มิถุนายน 2558.
กรุงเทพฯ : บริษัทสแควร์ปรีนซ์ 93 จำกัด.

<http://th.aectourismthai.com/tourismhub/932>

<https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/PressRelease/Pages/default.aspx>

<http://www.nocht.m-society.go.th/operation-center/provincial/north.php>

<http://www.nocht.m-society.go.th/operation-center/provincial/southwest.php>

<http://www.nocht.m-society.go.th/operation-center/provincial/east.php>

คณะผู้ดำเนินงานวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เคชา	สังขวรรณ	คณบดีวิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
นางดวงสุดา	เมืองวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3

คณะผู้วิจัย

นางสาวสุทธิรัตน์	โทชนบท	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.3	หัวหน้าโครงการวิจัย
นางสุวรรณา	นาคะปักฉิม	พนักงานบริการ	สสว.1	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวอิสริย์	พรมหาลา	นักสังคมสงเคราะห์	สสว.1	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวพิริยา	เลิศมงคลนาม	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.2	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวพนิดา	แน่นอุดร	นักพัฒนาสังคม	สสว.3	นักวิจัยประจำโครงการ
นายกิตติพันธ์	นาคประชา	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.4	นักวิจัยประจำโครงการ
นางฉวีวรรณ	ภาคสระศรี	พนักงานบริการ	สสว.5	นักวิจัยประจำโครงการ
นางพลอยวรินทร์	จันดา	เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมชำนาญงาน	สสว.6	นักวิจัยประจำโครงการ
นายชวลิต	ชลุ่ยเงิน	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.7	นักวิจัยประจำโครงการ
นายวิรัตน์	สุภารักษ์	พนักงานบริการ	สสว.7	นักวิจัยประจำโครงการ
นายวรวุฒิ	ทิ้งพัก	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.8	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวยุวันดา	เนื้อเทศ	พนักงานบริการ	สสว.8	นักวิจัยประจำโครงการ
นายบรรจง	อันสนธิ์	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.9	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวพิมพ์พร	เหล่าไชย	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.10	นักวิจัยประจำโครงการ
นางสาวพวงทิพย์	พูลสวัสดิ์	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.11	นักวิจัยประจำโครงการ
นายอิระณัฐ	ลิขิตระกาลกุล	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ	สสว.12	นักวิจัยประจำโครงการ

โดย

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12

สำนักงาน ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์